

3 | PRESENTACIÓ

4 | TEMA DESTACAT

L'Educació Social durant l'estat d'alarma

8 | COL·LEGI

DEFENSA DE LA PROFESSION
AL CEESC ENS HEM PRONUNCIAT

L'ES al sistema de protecció a la infància i l'adolescència

Els ES més a prop d'incorporar-se a l'escola

DISCURS ÈTIC I PRÀCTICA PROFESSIONAL: L'ètica com antídote (III)

16 | OPINIÓ

Les forces i els cossos de la cura

El repte de l'ètica quotidiana

Centre d'acollida Assís, 13 de març de 2020

La crisi des d'una mirada comunitària

Llibertat en temps de COVID-19... o ja ve de lluny?

L'educació social no es pot confinar

Quan vam humanitzar l'aïllament

Suport epidemiològic. Gestió de la incertesa

32 | DOSSIER PROFESSIONAL

ASSESSORAMENT JURÍDIC: Nova normalitat i conciliació: mesures insuficients per a un problema estructural

TASTETS DE LLENGUA: COVID-19 i vacil·lacions lingüístiques diverses

PUBLICACIONS D'INTERÈS

AL BLOG DEL CEESC

37 | ACTIVITAT COL·LEGIAL

Ha nascut l'EncapsuladES

Estratègia compartida interprofessional per treballar per la infància en temps de confinament

Es comença a gestar el Think Tank jove del CEESC

Educació social i museus: canvis de mirada

41 | AGENDA

Agenda d'activitats

Catàleg de Formació Tardor

Edita:

**Col·legi d'Educadores i
Educadors Socials de
Catalunya (CEESC)**

Aragó, 141-143, 4a planta.
08015 Barcelona
Tel. 93 452 10 08
Fax. 93 518 30 54

Redacció: comunicacio@ceesc.cat

Disseny i maqueta: Jordi Sales Roqueta

Il·lustracions: Jordi Sales Roqueta

Il·lustració coberta: Bel Oural

Impressió: Codipre Arts Gràfiques, SL.
Sabadell

Dipòsit Legal: B-20441/91

ISSN: 1888-4725

Revista periòdica

El Col·legi no es fa responsable de les opinions que no han estat emeses directament pel Col·legi en les seccions que li pertocquen, ni del contingut dels articles que no hagin estat directament organitzats pel CEESC.

En conveni amb:

**Diputació
Barcelona**

ALBERT FONT-TARRÉS

Educador social. Col·legiat 9806.

Vocal de la Junta de Govern del CEESC.

Les 24 hores del dia dels 365 dies de l'any hi ha algú exercint l'educació social. Algú no, desenes i desenes de companys i companyes. Amb o sense pandèmies, som a la primera línia, som professionals essencials. Així ho constata, de nou, l'informe "L'Educació Social enfront i després de la COVID-19".

No pot ser que, tres dècades després, encara ens contractin o ens confonguin amb monitors o integradors o animadors. Cadascú té el seu paper. "L'educació social navega en un mar d'incerteses, és una professió molt necessària i tan poc reconeguda i encara més en aquests darrers mesos, on tots els professionals de l'educació social han esdevingut treballadors essencials i la seva tasca no ha estat reconeguda. Hem estat a hospitals, residències, centres d'acollida, CRAE, CREI i a molts altres llocs en els quals no es podia fer teletreball". Ho veig com **Miquel Salmerón Medina**, qui ens explica com han humanitzat l'Hospital Clínic de Barcelona.

Reivindicar l'ES i reivindicar les cures, ens cal. Ens ho ressalta **Neus Arnal Dimas**: "Hem vist com, massa sovint, són aquelles feines amb un alt valor social les que menys valor econòmic tenen. I són també, massa sovint, els oficis que permeten cuidar la vida els que es troben altament feminitzats, racialitzats i precaritzats". Ens aporta altres reflexions sobre la vivència professional de la pandèmia, igual que fan **Quico Manyós**, **Roger Fe** o **Sílvia Sobrino Tevar**, entre altres textos d'allò més interessants.

Escrivint-vos, com faig, des de Lleida, se'm fa difícil no fer cap referència a l'actualitat. L'emergència sanitària ha fet emergir una emergència social que fa dècades

que s'arrossega. "El racisme interioritzat ressorgeix amb força en situacions extremes com la que estem vivint durant el confinament per la COVID-19", ens recorda **Anna de Eguia Corral**. Més enllà del racisme hi ha una realitat que cal transformar per fer possible la vida, dels treballadors i del planeta, i per això fa falta sobirania, sobiranes. Des de l'alimentària a la personal.

Per transformar i reivindicar, calen implicacions. Fa dos anys em van animar a formar part d'un grup per reactivar el CEESC a la demarcació de Lleida. Ara m'estreno adreçant-me a vosaltres, alhora que debuto a la Junta de Govern. Perquè em consta que el CEESC busca relleus, busca que noves generacions ens el fem nostre. I d'aquí la creació d'un 'think tank' jove [vegeu la pàgina 39]. Una iniciativa més a les diferents novetats que ha desplegat el CEESC, gràcies al seu equip tècnic i altres col·laboradors, per acompanyar-nos en aquesta època de situacions sobrevingudes.

Tenim il·lusions que ens ajuden a fer camí. "Educatores socials a centres escolars i instituts de secundària són i poden ser agents que articulin els diferents serveis educatius d'una comunitat, traspasant fins i tot els murs del centre amb dinamitzacions d'espais comunitaris i dels espais públics", com apunten des de Circula Cultura. Fem que les dues mocions parlamentàries aprovades no es quedin en un calaix!

Desconec fins on podré contribuir-hi. Les ganes i les idees hi són, el temps de les cures familiars i personals dirà fins on puc arribar. Perquè, tal com assenyala IACTA, la conciliació és un problema estructural encara per abordar plenament.

Cuidem-nos! ●

L'EDUCACIÓ SOCIAL DURANT L'ESTAT D'ALARMA

Aquest any 2020 la pandèmia de la COVID-19 ens ha impulsat a centrar la nostra consulta anual al voltant de com ens ha afectat aquesta crisi sanitària, com ens hem adaptat a les diverses mesures dictades per les administracions públiques, i quines són les principals preocupacions i necessitats que se'ns presenten a curt i mig termini.

El passat 15 de juliol vam presentar **l'Informe l'Educació Social enfront i després de la COVID-19**, que perfila com ha afectat la pandèmia a la nostra professió.

L'Informe es fonamenta en les 627 respostes de professionals al qüestionari on line posat a disposició entre el 7 i el 24 de maig de 2020, als qui aprofitem per donar les gràcies.

L'Informe es fonamenta en les 627 respostes de professionals al qüestionari on line posat a disposició entre el 7 i el 24 de maig de 2020

L'Informe està dividit bàsicament en 3 parts:

- La presentació del perfil professional de les persones que han respost el qüestionari, que s'assimila bastant al del darrer Informe de l'Educació Social.
- L'educació social durant l'estat d'alarma, en què s'intenta mostrar com va afectar la pandèmia a la nostra manera de treballar, intentant diferenciar alguns punts per diferents àmbits de l'educació social. Hem seguit treballant durant l'estat d'alarma? Com? Hem rebut els EPI adequats? Han viscut de manera diferent la crisi els treballadors del sector públic i del privat? Quines emocions hem experimentat els professionals durant la pandèmia?
- L'Educació Social post COVID-19. En què parlem de les conseqüències que tindrà aquesta crisi sanitària en la nostra feina i el nostre entorn.

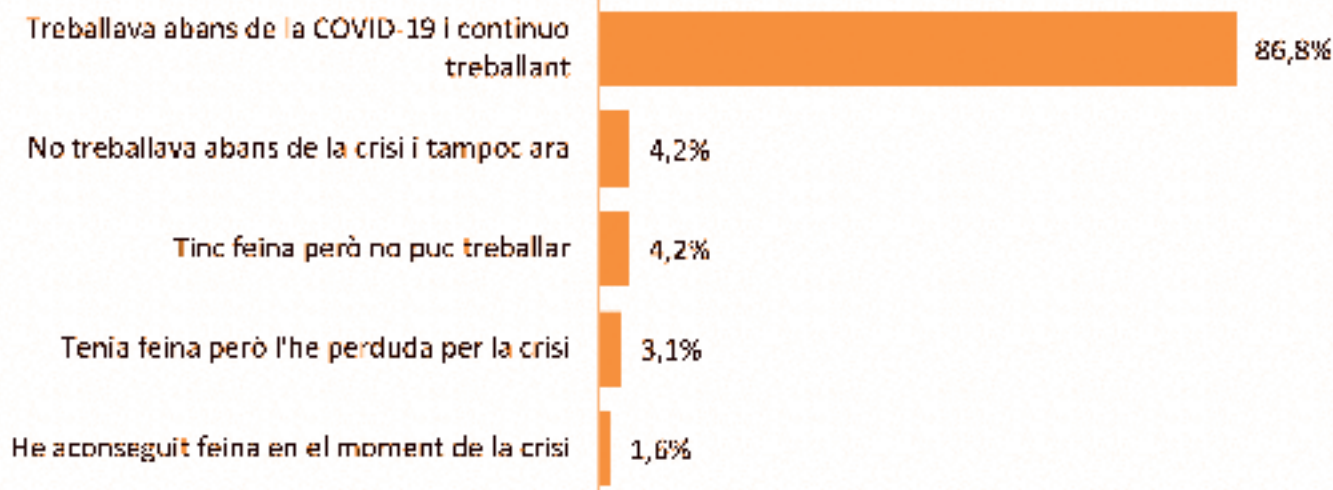
Podeu descarregar l'Informe complet a la nostra web.

Per tancar l'Informe i, a mode de decàleg, s'enumeren alguns dels elements que ens han semblat més destacables a partir de la lectura de totes les dades recollides. Tenir presents aquestes qüestions, ara i en el futur immediat, ens ha de ser d'ajuda per encarar amb més garanties la situació complexa que s'està dibuixant avui.

1. La percepció de l'**essencialitat de la nostra tasca** no es correspon ni amb la visibilitat que hem tingut ni amb el reconeixement que se'ns ha atorgat des de l'administració.
2. En el nostre cas, en aquesta primer moment, la variació a efectes contractuals ha estat força menor. Som una professió que, majoritàriament, **ha seguit treballant durant l'estat d'alarma**.
3. **Les condicions per a l'exercici professional es categoritzen de manera diferent si es treballa per a una administració o per a una entitat privada.** En el primer cas, han acostumat a ser més beneficioses també en aquesta situació de crisi.
4. Els **problemes amb el material de protecció individual** va ser generalitzat en els primers moments de la pandèmia. Les entitats privades van ser més àgils i curoses en aquest tema.
5. Ha estat un període molt intens que ha suposat **aprenentatges i viratges de la manera de fer professional i personal.** Canvis que caldrà veure si es mantenen en el temps.
6. **A nivell emocional**, i que pel que fa al nostre exercici professional, **s'han produït impactes evidents**, que caldrà vetllar i acompanyar en el temps.
7. Estem convençuts que **viurem una crisi social** que afectarà molt la nostra feina i que no s'hi esmerçaran els recursos suficients.
8. **L'intrusisme professional sembla un mal endèmic** de la nostra professió i la percepció és que la situació de crisi no ha fet més que afavorir-lo.
9. Només el 27,7% dels enquestats creu que s'ha donat a conèixer més la professió en el context de l'estat d'alarma. Una vegada més, **restem com el vessant menor de l'estat del benestar.**
10. A diferència del que sembla haver passat en altres sectors professionals, **l'estat d'alarma no ha servit en el nostre cas per ampliar la formació**, al contrari. Segurament l'augment de la pressió en l'atenció a les persones no ho ha fet viable.

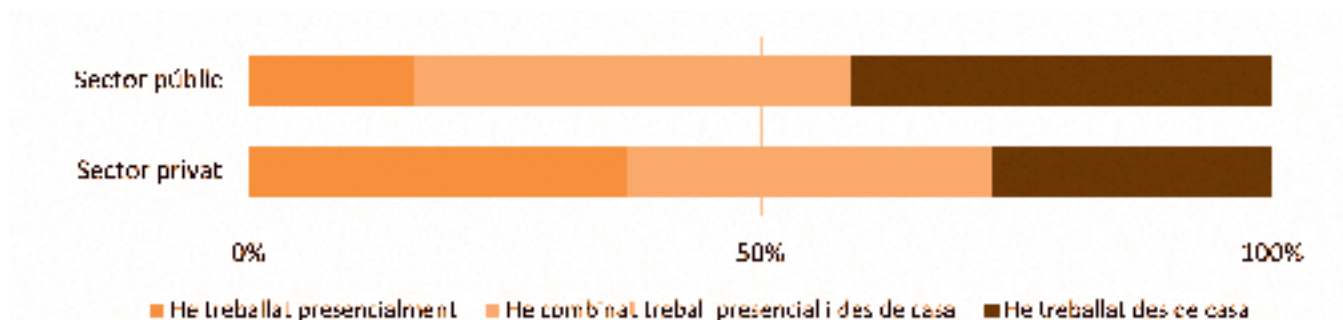
REPERCUSSIÓ DE L'ALERTA SANITÀRIA DE LA COVID-19 EN L'OCUPACIÓ

La nostra ha estat una professió que s'ha vist poc afectada a nivell contractual per la situació pandèmica. Si contrastem el 3,1% de persones que tenien feina i l'han perdut per un ERO en el context de pandèmia, amb l'1,6% que ha obtingut feina durant la mateixa, el percentatge de variació és molt petit.

REPERCUSSIÓ DE L'ALERTA SANITÀRIA DE LA COVID-19 EN LA MANERA DE TREBALLAR

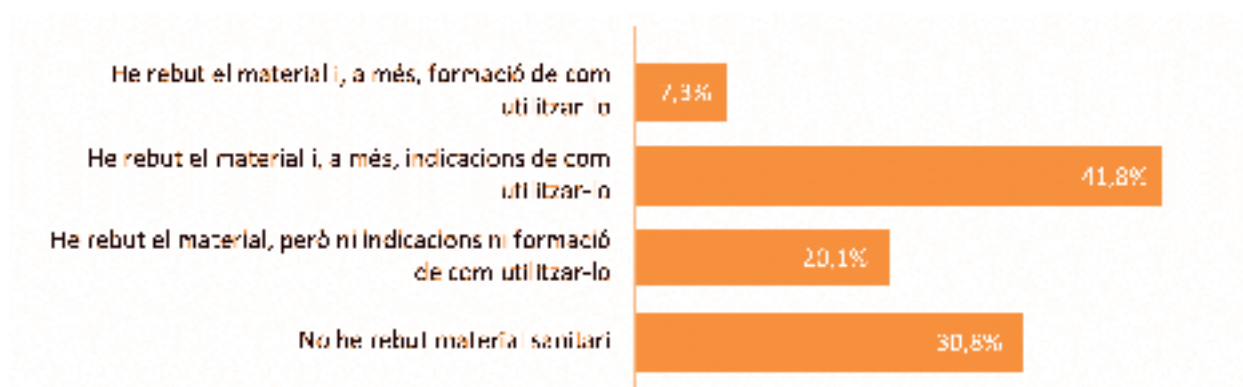
Tot i reconèixer treballar majoritàriament fent atenció directa, hem pogut adoptar maneres de fer no presencials. L'administració ha ofert majors opcions per a l'adaptació en les metodologies de treball.

MATERIAL SANITARI REBUT PER REALITZAR DURANT LA TEVA TASCA DIÀRIA

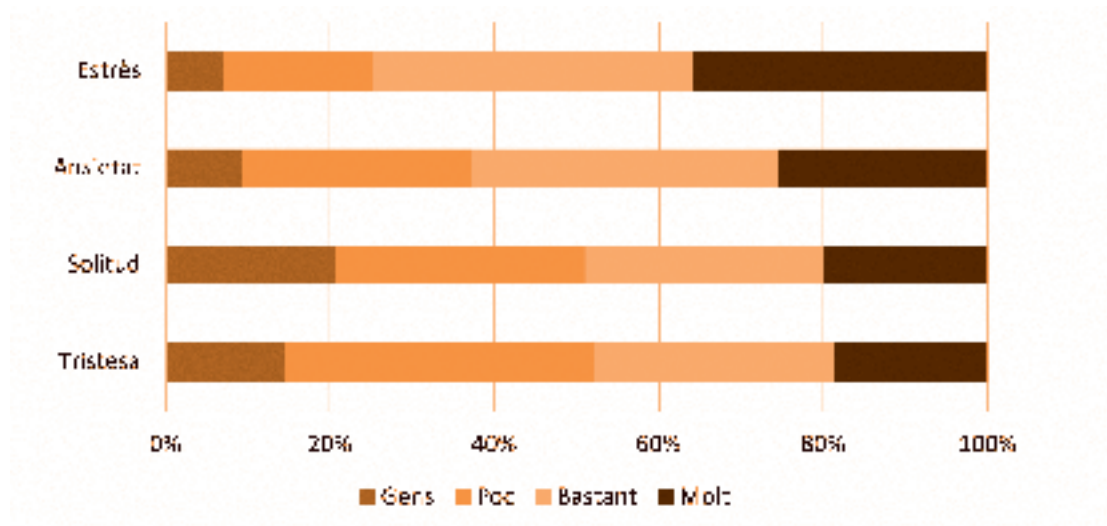
La majoria de queixes i consultes rebudes al CEESC durant les primeres setmanes després de l'esclat de la crisi van estar relacionades amb el material de protecció.

Per al 50,9% dels professionals que han contestat aquesta pregunta, l'empresa que l'ha contractat no ha complert amb alguna de les dues obligacions que estableix la Llei de Prevenció de Riscos laborals.

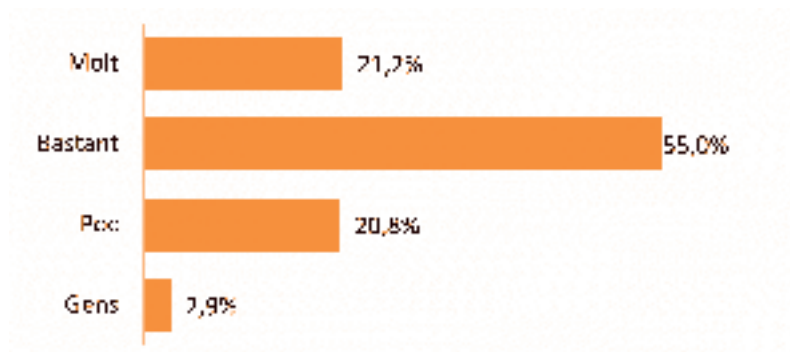
LES EMOCIONS QUE HAN EXPERIMENTAT ELS PROFESSIONALS DURANT LA PANDÈMIA

A nivell emocional, la situació viscuda segur que tindrà una afectació que encara no som capaços de copsar en tota la seva dimensió. Ho farà de maneres diferents, però segurament afectarà tota una generació. Tanmateix, i ja d'entrada, resulta clar que pel que fa al nostre exercici professional, alguns elements han estat ben presents com l'estrès o l'ansietat, per exemple.

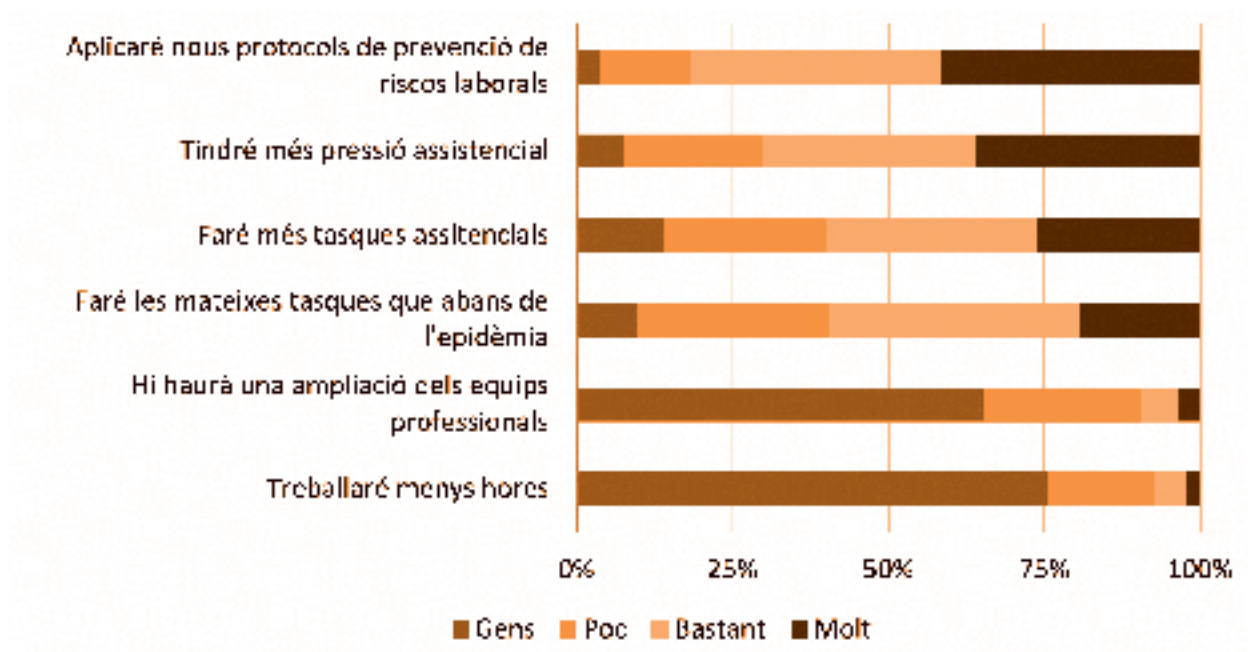
EN QUIN GRAU LA CRISI DE LA COVID-19 AFECTARÀ LA PROFESSIONI EN UN FUTUR IMMEDIAT

Hi ha pocs dubtes sobre el fet que hi haurà un abans i un després de la pandèmia, també en la feina quotidiana.

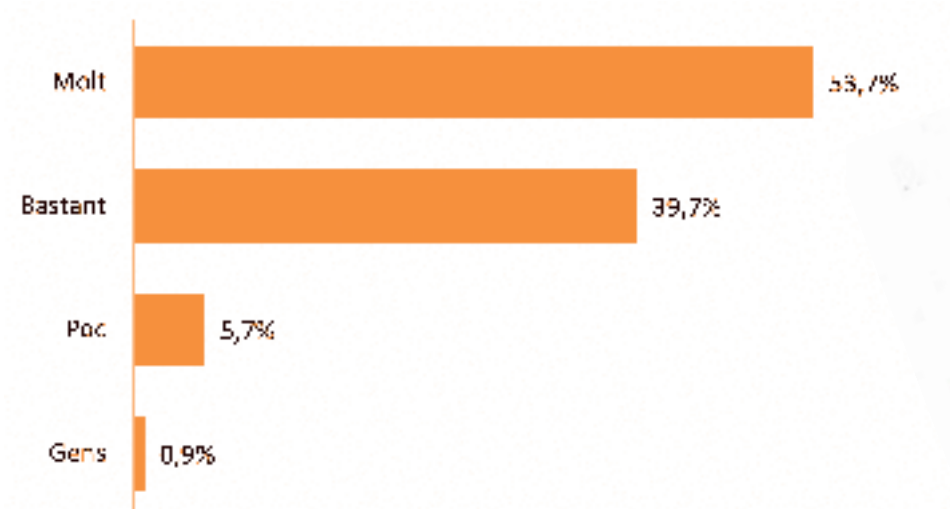
AFECTACIÓ DE LA CRISI DE LA COVID-19 EN LA MEVA FEINA DIÀRIA I EN EL MEU LLOC DE TREBALL

L'experiència ens diu que l'impacte de les crisis en les persones amb què treballem és immediat, i això repercuteix en els requeriments que rebrem com a professionals, però els canvis estructurals són molt més lents si és que s'arriben a produir.

AFECTACIÓ DE LA CRISI EN LA SITUACIÓ DE LA GENT AMB QUI TREBALLEM

La gràfica ens mostra clarament que com a professionals tenim clar que l'afectació de la pandèmia serà intensa per al conjunt de la nostra societat.

DEFENSA

DE LA PROFESSION

QUÈ HEM FET AL CEESC DURANT LA PANDÈMIA?

Durant aquests mesos hem viscut un moment únic en motiu de la pandèmia de la COVID-19, tant a nivell col·lectiu com personal i, també a nivell professional. Des dels primers instants al CEESC vam orientat tots els nostres esforços a pensar i actuar per a les persones col·legiades, per la professió i per a la gent amb què treballem.

Es va activar un espai d'escolta obert als professionals de l'educació social per saber com estaven vivint els primers moments de l'estat d'alarma i la pandèmia en els diferents àmbits de la professió. Les respostes a aquesta crida, van ajudar a planificar-hi la resposta del CEESC, que podem diferenciar en 3 àmbits:

INTERLOCUCIÓ POLÍTICA

Des del primer moment es va treballar en la interlocució amb els diferents responsables de les administracions competents. Hem estat en contacte amb el president de la Generalitat, el **Sr. Quim Torra**, amb el vicepresident del Govern, el **Sr. Pere Aragonès**, i amb el conseller de Treball, Afers Socials i Família, el **Sr. Chakir El Homrani**, en el marc de la Mesa Unitària d'Acció Social. I també amb la Directora General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA), la **Sra. Ester Sara Cabanes i Vall** i a la **Sra. Georgina Oliva**, Secretària d'Infància, Adolescència i Joventut.

Es va demanar una millor protecció dels professionals en el desenvolupament de la seva tasca. Hem reclamat canvis i millores en la seva actuació, marcada de greus mancances i inoperància. Estem reivindicant dèficits estructurals importants que arrosseguem de fa anys i que requereixen d'una especial atenció i cura. I, sense deixar de banda les reivindicacions professionals, també hem demanat tenir veu, participar activament, i des del primer moment, de les estratègies d'abordatge de la crisi social resultant de la pandèmia.

ALTAVEU DE LA PROFESSIONIÓ

Des del CEESC hem volgut copsar quin ha estat el primer impacte de la COVID-19 a la nostra professió per a fer-nos-en ressò.

Hem fet l'**Informe l'Educació Social enfront i després de la COVID-19**, que us hem explicat a les pàgines 4 i 5 d'aquest *Full Informatiu*, amb el qual volem contribuir a definir quines mesures cal aplicar per seguir-hi fent front i, en concret, com ho hem d'encarar els professionals de l'educació social. Perquè no podem deixar escapar l'oportunitat que ens brinda la situació a què ens ha portat aquesta pandèmia per promoure millores en benefici de l'Educació Social i de les persones amb què treballem i amb qui exercim la nostra professió.

També es va impulsar l'**#EncapsuladES**, un espai en directe, a la xarxa d'Instagram del CEESC, on s'ha contactat amb diferents professionals de l'Educació Social d'arreu de Catalunya i de diversos àmbits, per copsar la situació a primera línia. Han sigut 14 setmanes, del 26 de març fins al 18 de juny, s'han fet 22 #EncapsuladES, en què s'han entrevistat 40 professionals, 38 educadores i educadors socials i 2 periodistes (teniu més informació a la pàgina 35).

S'ha fet difusió a premsa de la manera com la COVID-19 ha afectat l'educació social i la nostra manera de treballar, amb aparicions en programes com "Primera Línia" de TV3, "El Matí de" o "La Nit dels Ignorants", de Catalunya Ràdio i, més a nivell informatiu, a mitjans com *El Periódico*, Tv3, *l'Ara* o *La Vanguardia*.

Vam engegar la campanya **L'Educació Social davant la crisi. Som una professió indispensable!** per fer a totes i tots els professionals de l'educació social més visibles i donar-nos a conèixer, amb la idea que les xarxes socials s'omplissin d'educadores i educadors socials orgullosos de la seva feina. Perquè molts de nosaltres hem seguit treballant, perquè no ens podem aturar.

SERVEIS ESPECÍFICS DEL CEESC DURANT L'ESTAT D'ALARMA

Durant l'estat d'alarma, el CEESC va treballar per oferir als professionals de l'educació social una sèrie de serveis específics per tal de donar informació i suport davant la pandèmia. Els serveis volien donar resposta a dubtes sobre mesures de prevenció i protecció davant el COVID-19; acompanyament

terapèutic; assessorament sobre riscos laborals i salut a la feina, i assessorament jurídic. Hem anat cercant i posant a la vostra disposició els recursos que vam considerar que necessitàveu. Els recursos encara estan accessibles i ens reconforta veure que han estat útils per a vosaltres. ●

AL CEESC ENS HEM PRONUNCIAT

Posicionaments, adhesions i comunicats

FEBRER

Manifest de Suport al Dia Internacional de les Malalties Minoritàries

En el marc de la commemoració del Dia Internacional de les Malalties Minoritàries, compartim el Manifest elaborat pel Grup de Treball Intercol·legial sobre Discapacitat.

Comunicat del CGCEES respecte a les mesures anunciades sobre la sortida del confinament d'infants i adolescents

El CGCEES demana reformular les mesures preses perquè s'atenguin adequadament les necessitats de la infància i l'adolescència.

El CEESC s'adhereix al 'Manifest sobre les afectacions de la Cultura i Arts comunitàries a causa del Covid19 i els seus efectes a Catalunya'

Ens adherim al 'Manifest sobre les afectacions de la Cultura i Arts comunitàries a causa del Covid19 i els seus efectes a Catalunya' que adverteix que les arts comunitàries són un sector invisibilitzat dins el món cultural.

MARÇ

Seguim al teu costat. Cuida't. Cuida'ns

Expressem el nostre suport a les educadores i educadors socials, així com a la resta de professionals del sector d'atenció a les persones, que segueixen en actiu i donant resposta a les necessitats de totes aquelles persones i col·lectius que ho necessiten.

La Intercol·legial reclama al Govern un pla d'ajuts per als i les professionals autònoms i mutualistes per compensar els efectes de la COVID-19

Davant la complexa situació que travessen totes les persones professionals col·legiades és imprescindible l'adopció d'un pla de mesures que prevegin ajuts en suport d'aquest col·lectiu

Professionals de l'àmbit social reclamem una resposta efectiva a les administracions públiques

El CEESC, el TSCAT, el COPC i el COPEC reclamem que es faci efectiu el II Pla Estratègic de Serveis Socials, amb un calendari i una dotació econòmica específics, que permeti ordenar els Serveis Socials a Catalunya i poder afrontar amb garanties l'actual emergència.

ABRIL

Sortir de la crisi amb noves perspectives de futur

El CEESC ens adherim a aquest manifest, promogut per diferents entitats que volen expressar, davant d'aquesta emergència, la necessitat compartida d'una reflexió que s'ha de transformar en acció per millorar la nostra societat.

MAIG

El CEESC s'adhereix al manifest per aconseguir que la matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, sigui present a tots els cursos de l'ESO

Ens adherim al manifest promogut des del Consell General dels Col·legis Professionals de Belles Arts per demanar als partits polítics que la matèria d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual sigui present a tots els cursos de l'ESO.

Reclamem ara més que mai la incorporació d'educadores i educadors socials als centres educatius

Reclamem la incorporació d'educadores i educadors socials als centres educatius per fer front als reptes que ens planteja la crisi actual i en el qual destaquem que cal prendre's la crisi de la COVID-19 com una oportunitat per repensar l'escola i la comunitat educativa i comunitària en la seva globalitat.

Volem llars per viure

Ens adherim al “Manifest ciutadà pel dret a viure a la pròpia llar en un entorn vital acollidor, inclusiu i accessible”, com a entitat compromesa amb els valors de la dignitat humana, la fraternitat i la llibertat, i que defensa el dret universal a viure de manera independent i a ser inclòs a la comunitat.

JUNY

Manifest en defensa del verd i la biodiversitat a la ciutat de Barcelona

Ens adherim al manifest, redactat pel Grup de Treball del Verd i Biodiversitat de la Xarxa Barcelona + Sostenible, que demana el desplegament de mesures que potenciïn el verd i la biodiversitat a la ciutat com una intervenció essencial de salut pública.

Alcem-nos per una reactivació ecològica, social i econòmica justa

Ens fem nostre el posicionament que, en motiu del Dia Mundial del Medi Ambient, el Consell Ciutadà per la Sostenibilitat de Barcelona va presentar davant la crisi de la COVID-19: alerta, oportunitats, compromís, exigència i crida a l'acció.

Manifest per una Renda Bàsica Universal

Signem el manifest per a la Renda Bàsica Universal, una assignació monetària incondicionada, per considerar-la una política social imprescindible i necessària per garantir el dret a la vida material de les persones amb dignitat.

Necessitat urgent d'un Acord Nacional per a l'Educació en el Lleure i Comunitària i d'un Pla de xoc per garantir les activitats d'estiu 2020 per a tothom

Una aliança d'entitats i organitzacions del sector del lleure reivindicuem la posada en marxa d'una Taula per consensuar un Acord Nacional per a l'Educació en el Lleure i Comunitària i un Pla de xoc per garantir les activitats d'estiu 2020 per a tothom.

La Plataforma en Defensa del Dret a l'Atenció de les Persones amb Dependència demana un canvi radical a favor de les persones

La Plataforma fa deu demandes a l'administració i destaca que seria una errada continuar amb el model de dependència que hem tingut fins ara que ha posat en evidència les mancances del sistema amb xifres devastadores

Ens sumem al comunicat del COPC

El comunicat del COPC denuncia la regulació insuficient davant la llibertat d'un perillós agressor que va apunyalat una psicòloga. El fet que, malgrat el risc, no s'hagi aplicat l'internament psiquiàtric decretat judicialment evidencia la descoordinació entre el sistema sanitari i el judicial

EL CGCEES davant de l'aprovació de la Llei de Protecció a la Infància i l'Adolescència davant la Violència

El CGCEES exercirà el Dret de Petició recollit a l'Article 29 de la Constitució per tal que les seves funcions no li siguin usurpades, ja que el coordinador/a de benestar i protecció definit a la *Llei de Protecció a la Infància i l'Adolescència davant la Violència* és clarament un educador/a social.

Campanya a favor de la regularització de la Taula de Ciutadania i Immigració

Ens hem adherim a la “Declaració de la Taula de Ciutadania i Immigració en defensa d'un procés de regularització administrativa que ens ajudi a sortir de la crisi abans i amb igualtat”.

Comunicat del CEESC en relació amb la “paga extraordinària” que el Govern ha anunciat que farà al personal sanitari

Exigim decisions concretes que reconguin els educadors i les educadores socials com a professionals que han estat fonamentals i essencials durant totes aquestes setmanes. Un reconeixement que no només ha de ser puntual sinó que ha de romandre en el temps.

Demanem que les educadores i els educadors socials treballin a les escoles

Demanem que s'aprovin les esmenes a les mocions admeses a tràmit per la Mesa del Parlament, on es proposava ampliar amb nous perfils professionals, com les educadores i els educadors socials, les escoles i instituts.

Defensem l'Acció Comunitària

Set entitats emetem el manifest “En defensa -ara més que mai- de l'acció socioeducativa, sociocultural i comunitària” en què reclamem a les administracions una aposta clara i la inversió corresponent en accions que reverteixin en millores per a tota la ciutadania de cara a poder millorar la seva resposta davant la crisi. ●

L'ES AL SISTEMA DE PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

Al mes d'abril vam presentar l'informe "La figura de l'educadora i l'educador social a l'actual Sistema Català d'Atenció i de Protecció a la Infància i l'Adolescència", elaborat pel Comitè de Defensa de la Professió del CEESC format per **Araceli Lázaro Aparicio, Daniel Ortega Ortigoza, Carme Panchón Iglesias i Julio Rodríguez Rodríguez**. L'informe té com a objectiu fer palès que les educadores i els educadors socials som la figura clau en el sistema d'atenció i de protecció, recollint els principals problemes, dificultats i reptes d'aplicació i les propostes de millora a curt termini dins de l'exercici de la nostra professió.

Com a finalitat del document, també es considera inexorable l'avaluació i millora de l'actual sistema de protecció, a fi de dotar els infants i joves de les respostes que necessiten d'acord amb el principi de l'interès superior de l'infant.

En el document s'enumeren les competències específiques que aportem els professionals de l'ES a l'àmbit, punts comuns que consoliden la identitat professional i ens legitimen com a puntal, com ara la realització de coordinacions amb tots els serveis de la xarxa comunitària, la realització d'entrevistes, seguiment i avaluació dels plans individuals d'intervenció, o la intervenció socioeducativa en el medi residencial mitjançant la dotació als infants d'eines i habilitats socials, educatives, de salut, d'autonomia o psicosocials, etc.

Així mateix, s'hi exposen **de forma esquemàtica les principals dificultats i necessitats detectades**, extretes de l'*Informe sobre la situació professional i laboral als diferents centres i recursos del sistema de protecció a la infància i l'adolescència de Catalunya* i informes del Síndic de Greuges, com poden ser la necessitat de formació bàsica i específica, instaurar una taula de diàleg permanent entre universitats, administracions, col·legi professional, empreses/entitats del tercer sector i sindicats, la importància del treball preventiu i la inversió en recursos humans o complir amb la ràtio professionals/persones usuàries, tant en els serveis socials bàsics com en els serveis especialitzats, entre d'altres.

Per tal de fer efectives totes aquestes qüestions, **l'informe també fa un seguit de propostes de millora que van des de la salut laboral dels equips professionals a la millora** de les condicions laborals, passant per una formació continuada i supervisió dels equips de professionals, entre d'altres.

Des del CEESC ja fa temps que treballem intensivament per a la millora de la situació dels professionals i del sistema de Protecció a la Infància i l'Adolescència; al novembre de 2019 vam presentar l'*Informe sobre la situació professional i laboral als diferents centres i recursos del sistema de protecció a la infància i l'adolescència de Catalunya*, a iniciativa del Col·lectiu de Protecció a la Infància del CEESC. ●

Per fer més senzilla la cerca d'aquests documents, hem creat la secció específica "Informes de la professió" sota el menú Publicacions a la nostra web.

ELS ES MÉS A PROP D'INCORPORAR-SE A L'ESCOLA

Fa 6 anys que des del CEESC, a través del Col·lectiu d'Educació Social i Escola, treballem per la incorporació dels professionals de l'educació social en els centres educatius de Catalunya, analitzant les funcions que estan portant a terme en altres comunitats autònomes, donant a conèixer la professió, definint les diferents funcions que hi podem realitzar i elaborant documents i organitzant jornades que ens ajudin a articular el nostre discurs en aquest tema i poder fer les demandes i reclamacions pertinents a les administracions competents.

A nivell estatal també s'ha fet feina per generalitzar aquesta figura que ja està present en algunes comunitats. Des del CGCEES s'ha instat el Consell de Ministres i el Congrés dels Diputats a considerar la inclusió d'educadores i educadors socials en tots els centres educatius, assignant-los, entre d'altres, la funció de coordinador/a de benestar i protecció, descrites al Projecte de Llei de Protecció a la Infància i l'Adolescència davant la Violència, així com la inclusió d'educadors i educadores socials als centres educatius dins de la Llei Orgànica de Modificació de la LOE (LOMLOE).

Arran de la crisi de la COVID-19, des del CEESC hem fet una gran aposta per aprofitar el moment que ha obligat a repensar la planificació del curs 2020-2021 i a reclamar amb força la incorporació d'educadores i educadors socials als centres educatius per fer front als reptes que ens planteja la crisi actual. Així que hem iniciat una ronda de trobades per fer incidència política amb el Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, el Grup Parlamentari de Catalunya En Comú Podem i amb l'Associació Catalana de Municipis; ja tenim agendades reunions amb la CUP, el Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, i amb la Universitat de Vic, i n'hem sol·licitat al Conseller Bargalló, al Grup Parlamentari Republicà, a la Federació Catalana de Municipis i al Consell Escolar de Catalunya.

En saber que en el Ple del Parlament Catalunya del 18 de juny, En Comú Podem i Socialistes i Units per Avançar tenien previst presentar les mocions sobre el model educatiu i l'emergència educativa, on es proposava ampliar les escoles i instituts amb

nous perfils professionals, com les educadores i els educadors socials, vam fer públic el comunicat "Reclamem ara més que mai la incorporació d'educadores i educadors socials als centres educatius" per tal de fer pressió i que els partits del govern aprovessin aquestes esmenes.

Durant aquest ple, el del 18 de juny, el Parlament de Catalunya va aprovar les dues mocions on es demanava la incorporació de la figura de l'educador/a social als centres educatius de primària i secundària per al curs 2020-2021.

A la primera moció, presentada pel Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem, es proposava per al curs vinent *"Incorporar als centres educatius de primària i secundària la figura de l'educador/a social en qualitat d'agent educatiu pertanyent a l'equip docent, així com un professional de la infermeria per a cada centre"*. Aquesta es va aprovar per 69 vots a favor, cap en contra i 65 abstencions dels grups parlamentaris del govern, Junts per Catalunya i Esquerra Republicana. A la segona, presentada pel Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, es demanava *"Ampliar la plantilla docent per fer front a la necessària reducció de ràtios derivada de les recomanacions sanitàries, incorporant també nous perfils professionals qualificats.."*, entre els quals, educadores i educadors socials. Aquesta es va aprovar per 126 vots a favor, 8 abstencions i cap vot en contra.

Tot i l'aprovació d'aquestes mocions, sembla que el Departament d'Educació no està treballant per fer-ho del tot efectiu i és per això que des del CEESC vam engegar la Campanya **"L'educació social suma a l'escola"** que ha tingut per objectiu fer pressió al Govern perquè faci efectiva la incorporació de la figura de l'educador social a l'escola. I, a banda, donar a conèixer la feina que pot desenvolupar aquesta figura dins l'àmbit de l'educació formal.

Amb la Campanya demanem el suport de tota la comunitat educativa, perquè l'Educació Social suma a l'escola. Oferim informació i materials gràfics per tothom que els vulgui utilitzar per fer soroll i aconseguir, per fi, que els educadors i les educadores socials siguem presents a les escoles. ●

L'ÈTICA COM A ANTÍDOT (III)

Com neutralitzar el tercer supòsit, la font de calor? Quan es donen les condicions adients qualsevol cosa pot esdevenir una guspira que provoqui un incendi.

Un petit gest, una paraula, una actitud poc empàtica, un judici que pot propiciar un incendi si estem tractant amb material inflamable i hi ha prou oxigen a l'ambient que propiciï el foc.

La cura de l'altre, per tant, passa per l'acollida, l'escolta i la cooperació amb la persona atesa. I això, com ho hem de fer? Jo sempre dic que les tres virtuts que un educador hauria de cultivar són la simpatia, la paciència i la generositat.

1. La simpatia és la nostra carta de presentació. No parlo d'una exteriorització histriònica, exhibicionista i marcada per l'afany de protagonisme. Parlo, més aviat d'una actitud acollidora i serena que transmeti benestar a la persona que la rep. Una cara agradable i somrient dona confiança i es molt més acollidora que un rostre circumspecte i greu que reflecteix un distanciament, situant el professional en un pla distant i fred que convida més a la submissió que a la col·laboració, activant tots els mecanismes de defensa de la persona atesa.

La simpatia, doncs, fa caure d'entrada les armes defensives d'aquell que s'acosta amb recel al nostre servei. Molts cops no es fàcil ser simpàtic quan la persona que tenim davant aboca tot el seu malestar i patiment damunt nostre. És important procurar rebre les persones amb una actitud propera i acollidora que creï un clima de confiança. De vegades el nostre llenguatge no verbal ens delata: un badall, mirar el rellotge o desviar la mirada quan la persona està parlant, pot donar la sensació de desinterès per l'altre i provocar una reacció defensiva i una manca de confiança que ens dificultarà la intervenció en un futur.

2. La paciència és una de les nostres millors eines. Cal saber esperar. Els processos de les persones requereixen el seu temps i nosaltres, com a professionals, hem de saber adaptar-nos a la temporalitat que aquests processos requereixen. Molts cops hem deixat d'atendre o hem titllat a les persones d'incapaces, negligents o poc col·laboradores injustament, precisament per la nostra impaciència que no ens ha permès respectar el temps del seu procés.

3. La generositat. Els professionals que treballem amb persones que tenen necessitats hem de gastar-nos buscant solucions als problemes plantejats i gastar-nos vol dir gastar el nostre temps, les nostres energies i anar, si cal, més enllà dels mínims que la nostra ocupació laboral ens demana.

D'altra banda, aquestes tres qualitats sempre les exigim a les persones que atensem: els demanem paciència quan hem de fer alguna gestió, quan els diem que no els podem atendre en els propers quinze dies, quan no els arriba l'ajut sol·licitat o quan la nostra tasca no compleix les seves expectatives.

La simpatia també és quelcom que trobem a faltar, encara que ens trobem en persones que, per la seva situació, està més que justificada una actitud poc condescendent.

I, per últim, la generositat. També els exigim que siguin generosos amb nosaltres: que deixin d'anar a treballar o que perdin hores de classe, si cal, per venir a les nostres entrevistes, que suportin llargues esperes a les nostres dependències, que ens deixin entra a casa seva o que renunciïn als seu plans per adaptar-nos als nostres.

Així doncs, ja que els exigim paciència, simpatia i generositat, el mínim que podem fer nosaltres és correspondre'ls. ●

Farem CEESC

Per la present us convoquem, en compliment del que disposen els Estatuts del Col·legi,
el proper dia **dilluns, 21 de setembre de 2020.**

Assemblea Ordinària del Col·legi d'Educatrices i Educadors Socials de Catalunya (CEESC)

a les 16.30 hores en primera convocatòria i 17.00 hores en segona convocatòria
Celebrarem l'Assemblea a distància.

Ordre del dia

1. Temes ordinaris:

- 1.1. Aprovació, si escau, de l'acta de l'Assemblea Ordinària anterior, de 13 de desembre de 2019.
- 1.2. Aprovació, si escau, de la Memòria d'activitat de l'exercici de 2019.
- 1.3. Aprovació, si escau, del Balanç i el Compte de resultats de 2019.

2. Informacions:

- 2.1. Actuacions del CEESC davant la crisi sanitària de la COVID-19.
- 2.2. Incorporació de l'Educació Social a l'escola.

3. Precs i preguntes

Aquesta Assemblea és la que s'hauria d'haver celebrat el passat 27 de març i que va ser cancel·lada a causa de l'estat d'alarma decretat pel coronavirus.

Ara convoquem de nou l'Assemblea. Per poder garantir les mesures de prevenció i facilitar la participació de totes les persones col·legiades, la farem **VIRTUALMENT.**

Si voleu participar-hi, envieu-nos un correu electrònic a ceesc@ceesc.cat i us informarem de les passes a seguir per acreditar-vos.

LES FORCES I ELS COSSOS DE LA CURA

Neus Arnal Dimas, educadora social i Màster en Filosofia Política.

Actualment treballa a CE de Justícia Juvenil i és l'educadora sènior del projecte SPEY

(Sport for Preventing Extremism in Youth) liderat per la UFEC.

La pandèmia ha mostrat, una vegada més, les conseqüències de la devastació, en nom de l'austeritat, dels fonaments de l'Estat del Benestar.

En un centre destinat a la protecció d'infància a Badalona, en plena expansió de la COVID-19, saltava l'alarma en detectar un cas positiu dins les seves instal·lacions. A la mateixa velocitat de propagació, els mitjans de comunicació expandien la notícia. Els titulars: “La Generalitat demana per primer vegada ajuda a l'exèrcit”, “L'exèrcit decideix netejar, sense previ avís, un centre de menors a Badalona”, “L'exèrcit acudeix a desinfectar el centre de menors que li va demanar el Govern” o “La Generalitat reconeix la seva impotència i recorre a la UME”. De forma independent a la tendència política poc dissimulada per alguns mitjans, tots ressaltaven el mateix: la pugna derivada de la gestió de la crisi de la pandèmia. Cap d'ells exaltava la vulnerabilitat viscuda pels infants atesos dins el centre de protecció. Tampoc l'exposició al virus constant dels professionals que seguien acompanyant els infants i joves, 24 hores seguides, dia rere dia. Tampoc la por dels mateixos treballadors de ser ells els portadors de la COVID-19 dins les instal·lacions o als seus domicilis. No, era la lluita titànica acompanyada de les forces i els cossos de seguretat la que omplia els titulars. L'exposició a la vulnerabilitat dels qui la vivien a primera línia dins el centre era invisibilitzada. O, potser inclús: la seva vulnerabilitat era utilitzada com a arma política.

De la mateixa manera que una forta ventada despulla certs arbres i arrenca aquells d'arrels menys profundes, l'emergència social i sanitària despulla el sistema i permet entreveure'n l'esquelet,

la seva essència, la seva estructura. Se'n ressalten els fonaments, els seus punts forts i dèbils, les seves esquerdes, fortaleces i els seus principis.

La pandèmia ha mostrat, una vegada més, les conseqüències de la devastació, en nom de l'austeritat, dels fonaments de l'Estat del Benestar. Sanitat, educació i serveis socials han rebut tants cops que ja no trontollen sinó que sembla que s'enfonsen. En aparença i de forma contradictòria, però, tots tres han aguantat l'encàrrec i el pes de sostenir la vida al llarg d'aquesta exposició col·lectiva a la vulnerabilitat. Perquè són tres pilars que permeten la reproducció de viure: sanar, educar i cuidar.

Ho explicava **Yayo Herrero**¹, en una entrevista recent, mentre ressaltava el que per a ella és el gran problema civilitzatori actual: tenir una economia que, al créixer, destrueix les possibilitats de seguir vivint de forma digna. Al decreixer, i dins la lògica actual de relacions de poder, recau violentament sobre les persones més pobres i vulnerables. Així, hem vist els efectes divergents de la pandèmia, no tant per genètica sinó per geografia. Hem vist les desigualtats derivades de la bretxa tecnològica en educació molt marcada per les ocupacions laborals -si les mantenen- dels progenitors. També, la doble vulnerabilitat viscuda per aquelles treballadores dins de dos sectors ja precaritzats abans de la pandèmia. El primer, el de les cures a persones dependents, un sector altament feminitzat i racialitzat. El segon, de la mateixa manera racialitzat, el de la recollida de fruita i verdura.

1. <https://www.lamarea.com/2020/04/07/yayo-herrero-el-aislamiento-ha-sido-el-desencadenante-para-reconocer-la-interdependencia/>

La vivència d'una doble vulnerabilitat, per tant, ha estat travessada pel lloc de naixença o per la situació juridicoadministrativa d'aquestes persones. Així, hem vist com, massa sovint, són aquelles feines amb un alt valor social les que menys valor econòmic tenen. I són també, massa sovint, els oficis que permeten cuidar la vida els que es troben altament feminitzats, racialitzats i precaritzats. El terreny per a la vida plena sense aquestes forces i aquests cossos que cuiden és, sinó impossible, molt més àrid per a totes.

Els titulars que ressaltaven la pugna política permeten plantejar-se en quin punt estem, què és allò que ressaltem i com en volem sortir. Sabem que el canvi és imminent, el que ens toca pensar i construir és la direcció d'aquest canvi. Sovint, certs mitjans, esferes polítiques i grups de persones ens volen fer creure que, de forma contradictòria, aquelles persones que poden fer trontollar el sistema, és a dir, aquelles que poden vulnerabilitzar-lo són, justament, aquelles que han estat més vulnerabilitzades pel mateix sistema. Sabem, però, que allò que debilita el sistema social, allò que reforça la inseguretat del sistema, allò que hi crea esclotxes i fissures no són "elles". Són les desigualtats estructurals i la falta de justícia social a

nivell global les que en malmeten la seva fortalesa. Tal com indicava la **Blanca Garcés** "a diferència del que propugna l'extrema dreta, la nostra seguretat depèn [de la garantia] dels seus drets."

De la cura d'aquelles persones vulnerabilitzades pel sistema en depèn la seguretat col·lectiva. Perquè, com dèiem, la seguretat i la cura formen part de la mateixa equació. L'una se'n deriva de l'altra i entendre-les per separat és part del problema. Una reivindicació politicoetimològica ens podria servir: "seguretat", del llatí *se-curitas*. Estar segures implica ser capaces de separar la cura, de deixar-la fora d'una mateixa, de no necessitar-la.

La força o el poder, si bé poden contribuir-hi, no eximeixen l'exposició a la pandèmia. Sobreviure-hi i sortir-ne reforçades, per tant, no recau en indagar "qui ha demanat abans ajuda a qui". Recau en la capacitat de cultivar l'adaptabilitat al canvi, el treball en la incertesa i l'ajuda mútua. Allò que hem fet i seguirem fent les educadores socials a través dels nostres cossos i les nostres forces de la cura: treballar al servei de la vida plena per a totes.

Juny 2020 ●

I són també, massa sovint, els oficis que permeten cuidar la vida els que es troben altament feminitzats, racialitzats i precaritzats.

2. <http://agendapublica.elpais.com/inmigrantes-indocumentados-imprescindibles-pero-invisibles/>

EL REPTE DE L'ÈTICA QUOTIDIANA

Quico Manyós, educador social. Director de Continguts de Dignetik S.L. Dignitat i ètica.

Aquests darrers mesos hem assistit a situacions difícils per diverses situacions en l'àmbit social i encara més en l'atenció a les persones grans. No només ha estat l'impacte de la COVID-19, sinó d'altres fets que ens han portat a veure i viure situacions injustes cap a les persones d'edat.

L'agressió sexual, per part d'un auxiliar, a una persona gran amb demència; la passivitat de les administracions davant la situació de residències

i serveis de dependència; la recomanació de no ingressar persones grans a les UCI d'hospitals, fet que s'ha donat amb més força a d'altres territoris de l'Estat espanyol; la soledat que han viscut moltes persones grans en situacions de confinament; la manca de situacions d'acompanyament de proximitat en situacions de final de vida... ens han de fer pensar com hem d'abordar els serveis socials -serveis a les persones- d'aquest país, des d'una perspectiva ètica.

Tot el que ha passat aquests dies ens ha portat a repensar la moral social. Venim d'una realitat social en què els Serveis Socials depenen en part de si comprem loteria: "Compri la Grossa, ho destinem a residències de gent gran i persones amb

discapacitat". La realitat punyent del nostre dia ens ha portat a RE-PENSAR el model social i sanitari que ha de donar resposta a aquesta població més vulnerable, que, com tots, té un drets personals inherents a la ciutadania.

La COVID ens ha posat davant dels nassos la manca d'ètica del sistema en relació amb la dependència. Un sistema congelat en el temps, congelat en sous i recursos, amb una minsa inversió pública, sovint no integrada entre els serveis socials i sanitaris, encara que faci alguns anys que s'hi desenvolupen plans integrats interdepartamentals que no arriben on han d'arribar: a la trinxera.

Aquesta realitat ens ha portat a construir un tracte injust cap als professionals d'atenció a la gent gran. Evidentment que, com en tota tipologia de servei, hi ha molt bons professionals i gestors (la majoria), i n'hi ha que cometen males praxis tant empresarials com personalment. Però darrerament hem aplaudit molt els sanitaris i enviat a fiscalia el sector de les residències. Per a mi hi ha molts professionals que són també mereixedors de l'aplaudiment diari i que han quedat en la més gran invisibilitat i, a més, amb sentiment de culpa, tot i que no se'ls van donar eines per fer front a la situació. La reflexió ètica sobre aquest fets ens ha de portar a repensar la moral social cap a les persones grans.

Els professionals de proximitat en aquest sector, entre ells les educadores i els educadors socials, sovint treballen l'ètica quotidiana, ètica del lloc de vida de la persona, prenent decisions o ajudant a

prendre decisions a les persones grans, sobre allò que els és quotidià, sobre el lloc de vida. No es tracta de la decisió ètica que hem de prendre en la malaltia aguda, sinó l'ètica de la intimitat de la persona, del món íntim, de la realitat que dia a dia es repeteix i que ens porta directament a l'atenció centrada en la persona, jo l'anomenaria atenció centrada DES DE la persona, posant èmfasi en la persona i no en l'atenció que fem nosaltres.

Tenir cura de persones grans i de persones amb capacitats diferents ens demana un esforç diari de reflexió ètica sobre les decisions que sovint hem de prendre per elles. Us recomano un article del **Joan Canimas**, de l'Observatori d'Ètica Aplicada de la Universitat de Girona, en què ens dona pautes per a prendre decisions per l'altre: "Decidir por el otro. Nueve pautas para aquellas personas que tienen responsabilidades de apoyo, guarda o tutela".

Hi apareixen els nostres dilemes de cada dia: tracte de disfàgies, posar o no una contenció, trastorns de comportament que poden fer mal als altres usuaris que fan ús responsable del nostre servei... Cada dia l'ètica truca a la porta i ens hem de preparar per a donar-hi resposta.

Malauradament, aquest dies de COVID he tingut la sort de poder treballar com a educador a les Clínicas Sociales de MC-MUTUAL i FREMAP, que van ser reconvertides de clíniques traumatològiques a serveis d'atenció a persones grans amb COVID positiu, algunes d'elles en situacions de final de vida, evidents, per causa del virus. La meva tasca va ser la de formar professionals del centre (auxiliars d'infermeria, personal d'infermeria, metges, cel·ladors, personal de recepció i neteja...) a canviar el xip davant de possibles situacions de patiment, de dolor davant la mort, de com tractar persones amb Alzheimer, deambuladores, amb trastorns de comportament... Aquest canvi de xip no va ser gens fàcil en persones que porten molts anys curant accidents laborals i que, de cop i volta, es trobem davant persones grans confinades, soles, que no entenen què fan en un nou espai, que no coneixen ningú i que, a més, veuen persones que els cuiden que van vestides com astronautes, amb mascareta, amb EPI, amb peücs, pantal·les i guants.

En alguns casos hem hagut de decidir si, davant de la situació de la persona, calia començar processos de sedació. Valorar el diagnòstic de la persona, el seu grau de dolor i confort, valorar els aspectes emocionals, tant de la persona com de la família, valorar l'entorn social, les ganes de viure o

de lluita que aquesta té, les possibilitats de viure una vida amb qualitat, ens ha portat a prendre decisions ètiques que ens haurien pogut portar a la maleficència d'"acarnissament professional" fins a valorar el que és just, respectant l'autonomia o la beneficència de la manca de dolor.

L'ètica ha trucat a la porta de la nostra professió quan hem hagut de decidir conjuntament amb les famílies un comiat, sovint a través d'una videotrucada, humanitzant el dolor d'aquestes situacions.

Us recomano que llegiu alguns articles que he publicat aquest dies de treball a les Clínicas Sociales, ja que ens permeten preguntar-nos sobre l'ètica i els reptes de futur que tenim en aquest entorn de dependència i, més concretament, en relació amb les persones grans.

Algunes de les preguntes que ens hem de fer són:

- Estem prou preparats per acompanyar la por de la persona gran davant la soledat d'un confinament i dels canvis que no entenen?
- Estem prou preparats per fer un acompanyament davant un final de vida immers en la soledat?
- Quines actituds ens demana?
- Com treballarem la soledat postcoronavirus amb les persones grans resilients? I amb els professionals?

Trobareu els articles d'un educador en una clínica d'emergència al blog de Dignetik:

<https://www.dignetik.com/blog>

Sentir-se sol davant la vida. Com acolim la vulnerabilitat?

Entre la mort i la vida en l'espera

La força de cada persona. Acompanyadament sols

Professionals que tenen cura dels altres

Com volem tractar la nostra Gent Gran? Quin model volem?

Com ens diu en **Juanjo Fernández**: *la soledat no és sentir-se sol, és sentir-se buit*. Hem de reflexionar sobre quin model volem construir en aquest temps de reconstrucció i resiliència. La prioritat són les persones, o és un sistema de salut només amb criteris de despesa econòmica? ●

Tenir cura de persones grans i de persones amb capacitats diferents ens demana un esforç diari de reflexió ètica sobre les decisions que sovint hem de prendre per elles.

CENTRE D'ACOLLIDA ASSÍS, 13 DE MARÇ DE 2020

Roger Fe, educador social al Centre d'Acollida Assís.

Boom!

Estat d'alarma! I quarantena de 15 dies de regal, ja que un company de feina sembla que està contagiats. Tothom a casa, voluntaris i treballadors, i el Centre d'Acollida Assís, d'un dia per un altre, buit, ni una ànima; tristor, desorientació...

Confusió! Caos! Què passa? Què podem fer?

Un moment... parlem amb l'Ajuntament de Barcelona perquè utilitzin ells els nostres espais?

...i pocs dies després mitjançant treballadores de SUARA Cooperativa, el centre es va mantenir obert.

Passats els 15 dies, ens hi vam sumar les treballadores d'Assís; nou equip; nova adaptació. Nou funcionament. Prenent decisions setmana a setmana, vivint en la incertesa. A poc a poc acostumant-nos-hi. Quin remei.

Compte amb la distància física, posa't gel hidroalcohòlic sovint, utilitza guants, pren la temperatura abans d'entrar, desinfecta les taules sovint...

Ampliem distàncies físiques, establim el vincle de diferent manera. Som més a prop que mai, ho sabem. El telèfon bull. Comencen les videotrucades. No és el mateix, mai ho serà, però ara per ara és el millor que tenim.

A poc a poc anem rebent, per una banda, tot el suport de les persones que atenem, però, per l'altra, tota la frustració (manca d'informació, no hi ha cites disponibles enlloc, què passa amb el meu ERTE, han tancat aquell menjador, em fan fora de l'hostal on dormo, tinc un judici pendent, què passa amb la meua sol·licitud d'asil, estic en trànsit cap a Alemanya, soc músic de metro i no puc tocar...).

Tot seguit comença el degoteig de persones que mai havíem vist a Assís: famílies monomarentals, treballadores de la llar i de les cures, professionals de la restauració, economia submergida...

I diàriament atenem trucades (la majoria de dones) cercant allotjament d'urgència. Hi ha desesperació.

Com a tants i tantes professionals ens ha passat aquests darrers mesos, quan acabem la jornada laboral arribem a casa esgotats. Mentalment és una feina difícil, i si li sumes la tensió d'adaptar les mesures de salut pública al treball habitual, doncs imagineu-vos. I si diàriament reps PERSONES que mai havien pensat fer una cua per recollir aliments i ploren davant teu, impotents, i no els pots donar solució... encara més. I jo tinc unes condicions laborals dignes (com ha de ser), però en sé d'altres que no; *no comment*, doble dificultat.

Però amics i amigues, estem fets d'una pasta especial. Seguim lluitant. Seguim denunciant. Seguirem. No pararem fins que hi hagi justícia social. Per moltes pandèmies que vinguin. La gent de "lo social" som així per naturalesa.

I què més?

Doncs que les persones en situació de "sensellar" es van trobar amb el brutal repte d'haver-se de confinar sense tenir un lloc on fer-ho i seguir les mesures sanitàries sense tenir una llar. Tal i com va dir **Leilani Farha**, la darrera relatora especial de les Nacions Unides sobre vivenda adequada, aquesta pandèmia ha evidenciat que no tenir una llar ens mata. Literalment. I si no ens arriba a matar, el que provoca és una agudització de les patologies mentals o l'aparició de noves i, en molts casos, un augment exponencial del consum de tòxics.

Aquesta pandèmia ha amplificat i visibilitzat més el sensellarisme femení, aquell de "portes endins", aquell de vivendes inadequades, aquell de garatges

Les persones en situació de "sensellar" es van trobar amb el brutal repte d'haver-se de confinar sense tenir un lloc on fer-ho i seguir les mesures sanitàries sense tenir una llar.

**Els serveis
socials
hem de ser
una xarxa
d'emergència
perquè ningú
caigui a terra
en moments
puntuals.**

ocupats i habitacions de relloguer, aquell de viure dia a dia, aquell de tenir cura dels fills, aquell de les treballadores de la llar precàries, aquell de la violència de gènere, aquell... aquell ple de dones supervivents.

Als diferents països d'Europa no han fet gaire coses diferents que a casa nostra: han allargat el funcionament dels dispositius d'hivern, han obert espais nous, han reconvertit alguns hotels i pavellons esportius, han creat centres residencials de reducció de danys (per persones amb consum de tòxics), centres exclusius per a dones, repartiment d'àpats, nous serveis d'higiene... a "tope" amb l'emergència. Suficient? No!

Però, què ha fallat? Doncs allò essencial, allò que és urgent però alhora important, el que porta fallant tant i tant de temps: l'accés a una vivenda digna. Ja fallava abans, i ara ho segueix fent. Manca voluntat política per legislar sobre la matèria. Suposo que hi deu haver moltes pressions, ja que negar un dret com la vivenda a qualsevol ésser humà ha de tenir alguna explicació diguem que raonable... o potser es tracta, com deia la cançó del musical "Cabaret", que *Money makes the world go round*; doncs no! Diguem no! *PEOPLE makes the world go round*, a veure si els queda clar d'una vegada.

El futur ideal

Per una banda, prou de fer camí sols i creure que som omnipotents; ens necessitem entre nosaltres. No repliquem models capitalistes basats en la "competència", passem a la cooperació.

D'altra banda, els albergs està clar que no són la solució. La solució és un dret a la vivenda efectiu, i això ha de venir per llei. I després, si cal, hi afegim suport socioeducatiu.

I aturar els desnonaments "forever and ever and ever and ever", sumat al fet que els fons voltor no puguin fer i desfer al seu gust.

Què més...? Ah, sí! Garantia d'ingressos dignes per a tothom (RBU o el que li vulgueu dir). Si el mercat laboral es dignifica també seria d'agrair.

I la llei racista d'estrangeria? Fora! No pots obligar les persones a morir lentament.

Rescatar bancs que fabriquen armament i especulen amb la vivenda? No, gràcies.

Hem de posar remeis al sistema, a l'estructura, no pas seguir "tapant forats". Els serveis socials hem de ser una xarxa d'emergència perquè ningú caigui a terra en moments puntuals, no pas qui sustenti i gestioni constantment la vida de tantes i tantes persones.

Parlem de drets; no de mèrits. A l'àmbit social ja ho tenim clar, però, i tu? ●

LA CRISI DES D'UNA MIRADA COMUNITÀRIA

Circula Cultura

Circula Cultura som una cooperativa d'educadores socials a qui ens agrada definir-nos des d'allò que ens mou: l'apropiació dels espais públics (físics o simbòlics) mitjançant la participació veïnal i l'acció comunitària en els barris, pobles i ciutats. Els nostres eixos són l'animació sociocultural, les arts i la reivindicació de les cultures. Treballem de manera polivalent des del rol de dinamitzadores, coordinadores i dissenyadores de projectes socioeducatius i comunitaris. Des de mitjans de març estem reinventant les maneres d'acompanyar infants, adolescents i joves en diferents espais de participació i treballant amb entitats privades, xarxes veïnals i administracions per a trobar formes de relació "properes", efectives i saludables. www.circulacultura.cat

Fa prop de tres setmanes, la Maria, tècnica de comunicació del CEESC es va posar en contacte amb nosaltres per col·laborar amb aquest petit escrit que teniu al davant. La proposta que ens feien era que escrivíssim algunes reflexions sobre com hem afrontat aquesta crisi i com aquesta pandèmia afectarà el futur de la nostra feina i àmbit de treball, des de la nostra feina i mirada comunitària.

D'entrada ens costava una mica arrencar a escriure perquè, evidentment, escriure implica remoure emocions, posar-nos en joc davant les altres (més encara com a dones joves), revisar conjuntament què en pensem de la situació i alhora intentar recollir-ho, ordenar-ho i comunicar-ho perquè altres educadors i educadores ho puguin llegir i sentir-se -o no- interpel·lats i interpel·lades. I justament per tot això vam dir sí, perquè estem convençudes que escriure i reescriure és tot un exercici reflexiu que ens fa avançar. I Circula Cultura vol anar contribuint de mica en mica en aquest avanç col·lectiu.

Per començar, des de Circula Cultura veiem que la crisi no ha acabat sinó que tot just comença. O més aviat, la crisi que treia el cap aquest desembre passat, s'ha plantat en poc més de dos mesos davant nostre i de cos sencer.

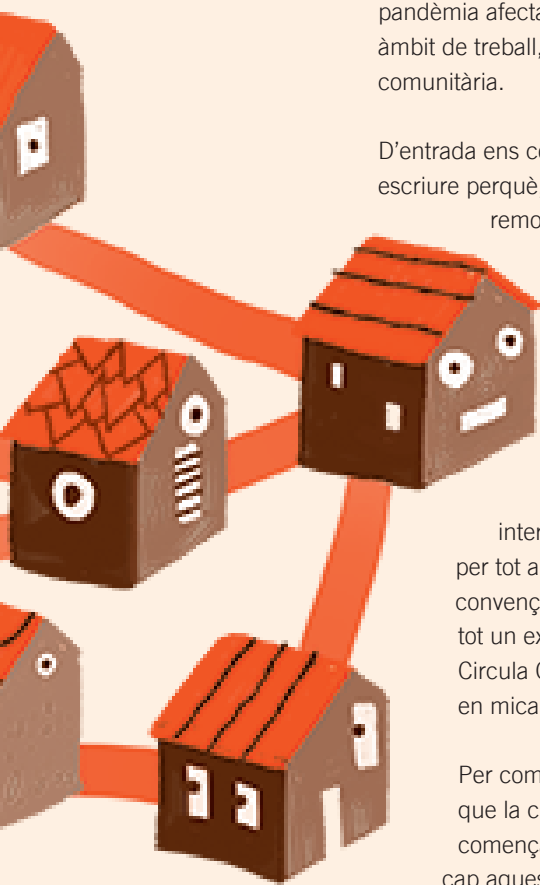
A la nostra entitat estem encarant la crisi cada dia.

Des de març estem en un procés d'adaptació i de prendre decisions conjuntament en equip. Ens hem rebaixat les hores de jornada laboral veient reduïda l'acció directa en molts projectes: dinamitzacions a escoles, consells d'infància, Fes Kiosk, etc. En conseqüència, i per previsió, ens hem abaixat els sous. De moment, cap Ajuntament ens ha rescindit contractes de serveis, però sí que ens han demanat un esforç per justificar la continuïtat virtual de la nostra activitat.

D'altra banda, i com tota crisi que es pot abordar des d'un lloc privilegiat (sense haver d'acomiar ningú, sense un local per mantenir, un equip amb necessitats bàsiques cobertes, etc.), aquest temps també ens ha servit per avançar en dimensions de la cooperativa que fins aleshores estaven a l'eterna llista de "pendents", com ara millorar el nostre web, potenciar la comunicació, dissenyar nous serveis, activar iniciatives pendents com ara Educadores Salvatges, etc.

A nivell comunitari, estem encarant la crisi participant de manera virtual amb el Pla Comunitari de Marianao (Marianao Té Cor) en la diagnosi comunitària per trobar respostes col·lectives a la situació. Visibilitzant allò que des de cada àmbit es necessita, compartint i prioritzant conjuntament allò que es pot abordar des del treball comunitari.

En aquest sentit no sabem què passarà amb els futurs més immediats de les comunitats i dels plans comunitaris; no sabem com tot això afectarà a la participació i implicació de veïns i veïnes, especialment infants, adolescents, joves, gent gran o a les classes obreres amb mancances de recursos bàsics, no sabem si es tornarà a la presencialitat en

els Consells Locals d'Infància i Adolescència (amb la total desigualtat que suposa la bretxa digital), no sabem què passarà i com s'organitzaran les escoles, els instituts...

El que sí que sabem és que l'educació, la participació i la cultura són drets que s'han vist vulnerats i limitats a la societat en general però sobretot a aquelles classes i col·lectius més vulnerabilitzats (aquells sense accés a xarxes virtuals, bretxa tecnològica, xarxa social i/o comunitàries, etc.). És per això que, ara més que mai -i sense caure en catastrofismes, però sí sent conscients de l'emergència-, s'han de recuperar estructures col·lectives per a garantir aquests drets bàsics.

Per tant, com a entitat que treballa entre aquests marcs, tenim por que no hi hagi voluntats polítiques i, en conseqüència, fons econòmics per impulsar iniciatives i/o sostenir les existents, i es perdi així qualitat en els projectes. Ens qüestionem si tornarà a ser una "excusa" per exercir retallades salvatges en aquests àmbits. Ens qüestionem al servei de qui es posarà l'Estat. Ens toca estar alerta. Per tant, allunyant-nos del format manifest rígid, volem deixar clar el nostre posicionament, que és l'oportunitat per apropar-nos més al paradigma del treball comunitari. Volem activar el mantra: "Ara més que mai..."

Ara més que mai toca fer més xarxa i això vol dir també més transversalitat. Des del nostre lloc d'educadores podem demanar més relació entre departaments i àrees de les administracions, entitats privades, professionals, associacions, etc. Des de l'acció comunitària es pot potenciar que totes aquestes entitats i associacions puguin posar part de la seva activitat al servei de la comunitat, facilitant que hi passin coses noves, facilitant espais dels barris ara en desús, xarxes, recursos, fons, etc.

Tenir més supervisions i suport dels equips professionals serà una estratègia per a poder posar serenor a la urgència, al canvi i a la incertesa. Ens preguntem també si s'estan donant aquests espais professionals amb qualitat. Alerta! Ens podem fer molt mal i, de retruc, fer-ne a altres persones.

Ara més que mai es posa de manifest la importància de reforçar el sistema educatiu; educadores socials a centres escolars i instituts de secundària són i poden ser agents que articulin els diferents serveis educatius d'una comunitat, traspasant fins i tot els murs del centre amb dinamitzacions d'espais comunitaris i dels espais públics.

Ara més que mai la infància i l'adolescència no han de perdre el seu dret a participar. És importantíssim que puguem incloure les seves opinions en la detecció de necessitats per a un abordatge comunitari, i que incloguem els infants i adolescents en els espais de decisió de les iniciatives que vulguem emprendre des de qualsevol àmbit.

Ara més que mai les administracions han de donar suport als moviments associatius de l'educació en el lleure, artístics i culturals per a garantir l'accés universal a infants i adolescents a les diferents propostes i experiències educatives col·lectives.

Si aquesta crisi la volem abordar des d'una mirada comunitària, no la remuntarà un únic col·lectiu o àmbit, ho haurem de fer entre totes. Insistim: **ara més que mai** es posa de manifest la importància del treball col·lectiu, les cures compartides i la defensa dels drets de les persones. I com a educadores socials tenim la responsabilitat de fer incidència perquè l'abordatge sigui representatiu de tots els col·lectius i diversitats (gènere, classe, origen, cultura, edats, capacitats, etc.).

Confiam que les diverses crisis que deriven de la COVID-19 i la situació actual ens permetin reflexionar, millorar i alhora assumir i demanar responsabilitats, treballant per tal que Circula Cultura sigui una eina social que acompanyi els barris i els seus habitants durant els canvis que vinguin. Des de la cooperativa estem repensant i revisant com posar-nos al servei d'aquest repte social i educatiu. Així doncs, tot i les dificultats econòmiques per les quals estem passant, seguim treballant. Sense oblidar que les necessitats i motivacions de les membres de l'equip de treball són el nord que ens orienta. Ara més que mai hem d'ajustar els ritmes de cadascuna de nosaltres.

Seguim circulant, molta força! ●

Educadores socials a centres escolars i instituts de secundària són i poden ser agents que articulin els diferents serveis educatius d'una comunitat.

LLIBERTAT EN TEMPS DE COVID19...

O JA VE DE LLUNY?

Anna de Eguia Corral, educadora social.

Project Manager Lighthouse Europe South. Col·legiada 9518.

La pandèmia ens fa conscients de com és de llarga la llista de col·lectius essencials per al funcionament bàsic de la societat.

De com és de llarga la llista de les persones disposades a fer un cop de mà per a millorar les condicions de vida d'altres persones.

Però la llista més llarga, i la que no ens atrevim a numerar, és la de les persones, individuals o en col·lectiu, que veuen agreujada la seva vulnerabilitat. Moltes persones sobreviuen a les nostres ciutats emparades en la seva invisibilitat davant altres persones o institucions racistes, però aquesta discreció protectora es veu amenaçada quan un sector de la societat busca a qui culpar de les desgràcies col·lectives.

És rellevant com alguns col·lectius vulnerabilitzats per la societat apareixen de sobte com a "causants" del que la societat del benestar no sap explicar-se.

Paula Guerra (Guerra, 2020) exposa al diari digital *El Diario.es*, del 20 de març, com personatges

públics poden influir en el comportament racista d'una part de la població que solament necessita una excusa per a agredir: hi ha persones que viuen contenint un impuls racista perquè la societat no els permet tenir aquest discurs "incorrecte" i que, quan senten un personatge públic fer comentaris concorde al seu pensament, se senten legitimades per a exterioritzar el seu racisme en forma d'agressió. El racisme interioritzat ressorgeix amb força en situacions extremes com la que estem vivint durant el confinament per la COVID-19. Així, veiem el repunt d'accions i expressions en contra de la comunitat gitana, episodis recurrents i que es disparen amb una "excusa de baix nivell". Aquesta crisi sanitària desperta l'instint d'autoprotecció; l'excusa és percebre la persona que no és "com jo" com a algú amenaçador, sospitós, rebutjable.

Casos com els que el diumenge 5 d'abril explica *La Vanguardia* (Carrasco, 2020), en què es fa ressò d'una de les decisions que es van prendre a Panamà per regular i reduir la circulació de persones pels carrers: la solució consistia en destinar tres dies per setmana als homes i tres

dies per setmana a les dones. La comunitat trans va haver d'acceptar per força que la seva identitat sexual es reduís al que explicitava el seu document d'identitat.

Hi ha altres exemples que ens ofereixen publicacions digitals i que ens permeten visibilitzar aquestes situacions, perquè reflecteixen el que ja hem pogut constatar personalment en un transport públic amb poques persones, però replet de suspicàcia i sospita.

Amb motiu del Dia Internacional de l'Eliminació de la Discriminació Racial, **Youssef Ouled** escrivia a *Liberties*:

"... si hi ha una similitud entre el racisme i la COVID-19 és que mentre aquesta última afecta tothom per igual, el racisme no és només un problema dels qui el pateixen, sinó de tots, especialment d'aquells que no el viuen perquè estan al costat privilegiat i prefereixen mirar cap a una altra banda. Ara que, per un període limitat de temps, sabem que la policia ens identificarà fins i tot en sortir a comprar el pa, hem de reflexionar sobre aquelles persones per a qui aquestes identificacions no són excepció, sinó norma per la seva condició ètnicoracial." (Ouled, 2020).

La reflexió d'**Ouled** ens porta per diferents racons del que anomenem "racisme", donant-li un context universal que va molt més allà de la COVID-19: "El racisme no és un virus. És un fenomen secular que modela societats determinant-ne les condicions de vida (...) parlem de raça com a construcció històrica que condiciona tots els aspectes de la vida a nivell social, econòmic i polític" (Ouled, 2020) i, alhora, mostrant com aquesta pandèmia desinhibeix discursos apresos, però no aprehesos sobre prejudicis interioritzats que fan aflorar els nostres instints racistes. Les identificacions indiscriminades, la negació de lloguer a persones amb noms d'origen àrab, la presumpció de culpabilitat per tenir un color de pell més fosc, la suposició de mandra per haver nascut a "X", la suposició d'evasió d'impostos per haver nascut a "X" ... Aquestes expressions ja comencen a ser "políticament incorrectes" —el discurs après, però no aprehès—, però la seva contenció ha explotat i s'ha afegit una altra: "a saber què ens hauran encomanat aquests negres/marroquins/xinesos/panchitos" (de frases com aquestes, hem estat testimonis presencials en els moments d'espera per accedir a comerços essencials).

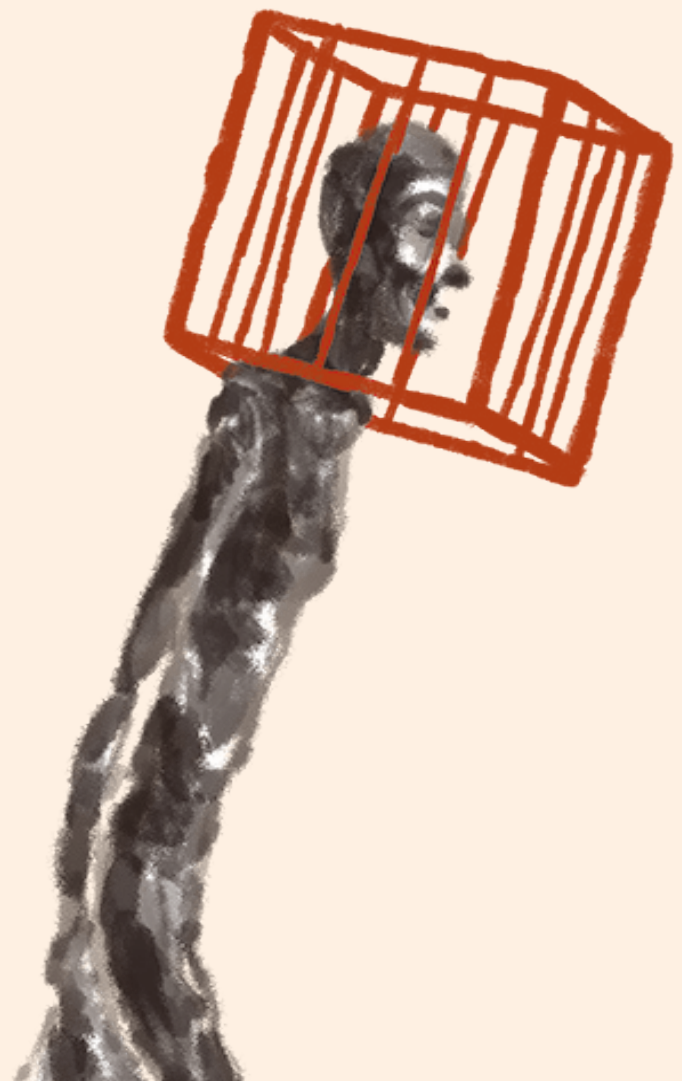
Així, trobem dirigents com el Sr. Trump que utilitzen gentilicis en lloc del nom oficial del virus. Alguna cosa que va aixecar la veu d'**E. Tendayi Achiume**,

relatora sobre formes contemporànies de racisme en ACNUDH, advertint que aquesta irresponsabilitat serveix solament per estigmatitzar persones racialitzades.

"No és moment per a la semàntica", segons **Achiume** (Amnistia Internacional, 2020) (Báez G., José Ricardo, 2020), encara que precisament d'això es tracta: les nostres paraules poden generar reacció i pensament que, al seu torn, influiran en mentalitats que, finalment, poden generar estructures. Parlar objectivament del virus, com a crisi sanitària, ens portarà a trobar solucions sanitàries, però parlar de l'"enemic" referint-nos al virus, farà que busquem solucions bèl·liques que, per definició, no són ni democràtiques ni generadores d'igualtat social. La semàntica és important perquè desencadena, explicita, unifica, revela l'in-nomenat. Pot ser positiva o negativa, però és, amb tota certesa, un dard llançat.

Aquesta semàntica ens arriba a través de les xarxes socials digitals i s'expandeix entre les xarxes socials presencials. Ens lliurem a una "infodèmia" que ens envolta més fins i tot que la COVID-19, en tant que hi accedim a través dels nostres propis mecanismes d'informar-nos per xarxes digitals o cercles personals.

El racisme interioritzat resorgeix amb força en situacions extremes com la que estem vivint durant el confinament per la COVID-19.

Hi haurà conseqüències en la vida de les persones vulnerabilitzades que agreujaran, encara més, els prejudicis als quals ja s'enfrontaven. Els col·lectius fràgils no s'han generat amb el confinament, ja eren aquí, el que ens ha succeït és que ara els veiem més clarament, més cruelment.

Caldrà fer un esforç creatiu per a elaborar eines útils que ens permetin ampliar el nostre marge d'interacció, generar paraules que ajudin a reduir el nivell de violència que "ens regala" la sospita sobre la persona desconeguda.

Haurem d'escoltar amb més atenció, i trobar espais per a poder pensar preguntes noves que renovin respostes que ja no ens serveixen.

Per exemple, ja no ens serveix limitar-nos a "3R", cal combinar-les amb una quarta "R": reduir, reutilitzar, reciclar i redistribuir. En una redistribució que inclogui no solament temes materials sinó també redistribuir tot l'àmbit de cura personal i personalitzada, redistribuir la responsabilitat en els desafiaments que se'ns han fet encara més evidents sobre ecologia i justícia social o redistribuir oportunitats de participació ciutadana. Perquè en redistribuir amb consciència de bé comú, podem deixar de considerar el "diferent", el "nouvingut", com una amenaça, podem veure'ns a totes com a gerents d'un entorn comú. Totes tenim un paper a exercir, solament cal saber quin és el de cadascuna i reconèixer el de les altres.

En aquesta redistribució podem avançar cap a l'equilibri desitjat i a l'equitat de la redistribució dels recursos naturals i socials que se'ns han quedat embullats en embalums sense forma.

Davant la possibilitat d'un repunt del control espontani i sense filtre (polícies de balcó, denúncies per por, sospita deshumanitzada), una de les coses que podríem fer és trobar gestos i expressions que ajudin a reduir la tensió col·lectiva i a trobar-nos entre nosaltres com els éssers humans que som. L'autocontrol en el judici sobre les accions de persones desconegudes retarda reaccions que poden resultar injustes.

El confinament físic sense autocontrol ens conduirà a un confinament mental i espiritual que alimentarà la violència davant el que amenaça "la meua" seguretat i "el meu" estat de salut. La ira, la ràbia, la frustració, la impotència anirà configurant una agressivitat sostinguda. Tenim mitjans per a prevenir aquesta espiral, i un dels més potents és el treball conjunt entre persones amb diferents percepcions, però amb una sola preocupació: respondre a la necessitat de participar en un nou ordre social en el qual la transparència i la col·laboració estiguin per sobre de la sospita i la discriminació. Per descomptat, una distribució justa i equitativa del treball contribueix definitivament a això. Són cares diferents del mateix poliedre.

Troblem raons per a viure juntes, mirem no solament el que hem perdut, sinó -i amb molta atenció- mirem el que volem generar com a societat. ●

29 abril 2020

L'EDUCACIÓ SOCIAL NO ES POT CONFINAR

Sílvia Sobrino Tevar, educadora social del Centre Educatiu Esclat a Bellvitge.

Sona l'alarma i m'aixeco pensant que ahir hauria d'haver marxat a dormir més d'hora. Les 8.30 del matí i ja estic preparada per marxar al Centre Obert, però torno a caure-hi... avui tampoc he de sortir de casa.

Un cop davant l'ordinador penso en com trobo a faltar l'atenció directa (tal i com l'entenien fins ara) i com el confinament m'ha fet adaptar-me un cop més a la realitat social del moment.

Passo el matí desitjant que arribi l'hora de veure, sentir i escoltar els joves. Evidentment, tot ho faré de manera virtual. Em paro a pensar i no sé en quin moment m'he pogut acostumar a fer-ne el seguiment i acompanyar-los. I un cop més torno a reflexionar sobre qui m'està acompanyant a mi com a educadora social? Qui s'ha parat a pensar en com ens estem adaptant i com estem vivint les educadores socials aquest teletreball? Algú farà alguna cosa per donar reconeixement i visibilitat al que fem?

S'apropa l'hora de veure'ls i comença la sensació de neguit. Què faré si em pregunten un altre cop sobre la data en què tornarem al Centre Obert?

Cada cop és més difícil gestionar la incertesa que com a treballadora estic sentint davant la falta de respostes en la situació que estem vivint. Jo també em plantejo si farem Casal d'Estiu, si podré tornar a acompanyar-los de manera presencial en el que queda de curs, i no puc entendre per què no s'està parlant de la gran tasca que estem realitzant les educadores i els educadors que estem a casa i, per descomptat, dels que no poden quedar-se a casa.

Arriba el moment, sembla que portem fent això de les videotrucades tot el curs. Sens dubte, ells i elles van adaptar-se molt més ràpid que jo i, tot i que encara no ho saben, m'han ensenyat que el vincle ben treballat pot traspasar pantalles. Els educadors i les educadores estem contínuament adaptant-nos al canvi i això un cop més ha quedat demostrat en aquesta pandèmia.

Ja ens hem acomiadat i hem quedat per fer una recepta conjunta a la propera videotrucada. Cada cop que els veig marxar de la pantalla carregats de riures, anècdotes i noves experiències junts i juntes penso en el gran valor que tenim tots i totes nosaltres com a eina de treball. Quan torni a l'acompanyament presencial no ho puc oblidar: l'eina més valuosa que tenim som nosaltres mateixos i a nosaltres, educadores i educadors socials, no ens pot parar cap pandèmia.

Encara no s'ha acabat la jornada i em queda: fer coordinacions per mail amb Serveis Socials, Instituts, EAIA, CSMIJ, gravar el vídeo "tutorials" per a les xarxes del Centre, fer trucades a famílies, registrar informacions al CPI, complementar alguns PEIS amb el que he anat "observant" aquesta setmana i fer la reunió d'equip.

Un cop més s'acaba el dia i penso: potser avui tinc sort i aconsegueixo anar a dormir d'hora.. ●

Qui s'ha parat a pensar en com ens estem adaptant i com estem vivint les educadores socials aquest teletreball?

QUAN VAM HUMANITZAR L'AÏLLAMENT

Miquel Salmerón Medina, educador social a l'Hospital Clínic de Barcelona.

Expressions com *aïllament social* i *distància social* han estat més presents que mai en els darrers mesos. Han estat mesos molt durs en els quals totes les professions s'han hagut d'anar adaptant en la mesura del possible a la realitat que vivíem.

Personalment vaig tenir l'oportunitat de coordinar el programa "Eскурçant distàncies" de l'Hospital Clínic de Barcelona, una iniciativa proposada per educadors socials que va ser molt ben rebuda tant per l'estament mèdic com pel d'infermeria. El programa va engegar per donar resposta a l'aïllament que patien els malalts ingressats per la COVID-19. Facilitàvem que poguessin mantenir el contacte amb els seus familiars o amics ja fos mitjançant videotrucades en aquelles persones més dèbils o que no sabien fer ús dels dispositius o bé cedint telèfons mòbils a malalts que en aquell moment no disposaven del seu i tampoc els el podien portar. Ens vam encaparrar en què com més gran fos la distància física més connectades estiguessin les persones; volíem alleugerir el seu malestar provocat, també, per la incertesa de no tenir cap informació dels seus. Vam realitzar més de 500 intervencions; darrere de cada una hi havia una persona, un nom, una família, una situació, una història.

Aquest programa ens ha permès viure multitud de situacions, algunes que no desitjaríem a ningú, d'altres que portarem al cor per sempre. Escenes que restaran per sempre gravades en la nostra memòria: com les d'aquelles persones que donaven el seu últim alè de vida, o quan havíem de transmetre i repetir les paraules de comiat de malalts que estaven tan dèbils que quasi no podien parlar als seus familiars, o quan entràvem a l'habitació d'un pacient que havia arribat al seu sostre terapèutic i per al qual ja no podien fer res més. També hem viscut escenes molt maques,

d'agraïment... Recordo un pacient, en el dia de la seva alta, que no volia marxar de la seva habitació sense acomiadar-se de mi per donar-me les gràcies, o tots els missatges i àudios de suport i agraïment que rebíem dels familiars. Tot l'escalf que rebíem ens donava energia i empena per no decaure.

Una de les preguntes que més ens feien els professionals era com estàvem nosaltres emocionalment i haig de dir que el fet d'anar desbordats també va contribuir a no tenir temps de pensar en tot allò que vivíem. Ara, en la distància, quan t'asseus i mires enrere i penses en tot allò que es va fer, és quan t'adones de la magnitud emocional que vam experimentar i vam portar de manera inusual. Vam viure situacions emocionals extremes i un risc de contagi constant a cada intervenció, però, tot i així, ho tornàrem a fer.

Ens vam haver de reinventar, d'assumir funcions que no havíem fet abans. Preparàvem les famílies amb una pretrucada telefònica abans de realitzar la videotrucada, explicàvem com es trobarien el seu familiar, si estava conscient, intubat, si no podia parlar perquè li havien fet una traqueotomia, etc. Donàvem un petit guió per portar la conversa com, per exemple, que no fessin gaires preguntes al malalt, ja que ell era qui volia saber què passava fora de les quatre parets on estava aïllat i no sabia res del món, i volia que li expliquessin alguna cosa que li fes il·lusió en un futur immediat, així, després de la trucada la persona es podia motivar per saber que farien allò. Realitzàvem la videotrucada entre el malalt i la família i posteriorment recollíem les emocions dels malalts, ja que ens quedàvem una estona a les habitacions mentre ens trèiem els equips de protecció i podíem parlar amb ells. Posteriorment, realitzàvem una postrucada un altre cop a la família on explicàvem com s'havia quedat el malalt després de parlar-hi.

El programa "Eскурçant distàncies" va engegar per donar resposta a l'aïllament que patien els malalts ingressats per la COVID-19.

Aquesta reinvençió va ser deguda al fet que els nostres pacients habituals no podien venir a l'hospital. No ens podíem estar de braços plegats davant la situació d'aïllament que patien els malalts ingressats, ja que va en contra dels principis de l'educació social. La creació del programa "Escrutant distàncies" va servir per donar visibilitat a la figura de l'educador social (gran desconegut en l'àmbit hospitalari). A totes les sales de cures intensives, d'intermitjos o convencionals on anàvem, explicàvem, quan ens preguntaven a quina unitat treballàvem, quina és la nostra funció dins de l'hospital.

S'ha demostrat que l'educació social té una capacitat d'adaptació, improvisació i de sobreposar-se a les adversitats que moltes altres professions no tenen; segurament per no dependre d'un guió a l'hora de treballar. Ens anem adaptant a les necessitats de les persones, treballant a partir dels seus interessos per fer-nos-en còmplices i aconseguir objectius que ajudin a donar un pas endavant.

L'educació social navega en un mar d'incerteses, és una professió molt necessària i tan poc reconeguda i encara més en aquests darrers mesos, on tots els professionals de l'educació social han esdevingut treballadors essencials i la seva tasca no ha estat reconeguda. Hem estat a hospitals, residències, centres d'acollida, CRAE, CREI i a molts altres llocs en els quals no es podia fer teletreball.

Cap a on ens dirigim? Caldrà que passin més mesos per saber quin serà el panorama en què haurem de treballar. Si la crisi social i econòmica persisteix, sense cap mena de dubte tindrem molta feina, trobarem moltes persones a les quals haurem de recollir emocionalment i acompanyar en el seu recorregut vital. Hem estat al peu del canó, hem demostrat que com a professió som i serem imprescindibles. ●

S'ha demostrat que l'educació social té una capacitat d'adaptació, improvisació i de sobreposar-se a les adversitats que moltes altres professions no tenen.

SUPORT EPIDEMIOLÒGIC. GESTIÓ DE LA INCERTESA

Dr. Josep Álvarez Rodríguez, metge jubilat. Especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública. Excap de Servei de Vigilància Epidemiològica del Departament de Salut.

Pocs dies després de la declaració de la pandèmia per part de l'Organització Mundial de la Salut, i de l'inici del confinament, des de la gerència del CEESC es van posar en contacte amb mi per tal de demanar-me si podia col·laborar en resoldre possibles dubtes sobre aspectes epidemiològics que podrien anar rebent al Col·legi de part dels seus col·legiats i col·legiades.

La meua col·laboració es fonamentava en la meua experiència anterior, de 30 anys, treballant en Vigilància Epidemiològica a Catalunya.

Experiència anterior, dic, ja que la ràpida propagació del virus SARS-CoV-2 (la malaltia: COVID-19), i la ràpida conversió en pandèmia, ha fet que la informació, científicament contrastada amb la metodologia habitual, era escassíssima en les primeres setmanes de la pandèmia i del confinament.

La gestió de la incertesa formava part del meu dia a dia en Vigilància Epidemiològica. Encara que per a la ciutadania pugui semblar una altra cosa, és habitual haver de treballar, en la gestió de malalties transmissibles a la comunitat, amb un cert grau d'incertesa.

Ara, el nivell d'incertesa de les primeres setmanes de la pandèmia ha estat (i en gran part encara es manté) molt superior a la de les crisis de Salut Pública dels darrers anys, o dècades, al món occidental. Probablement, ens hauríem de remetre a l'inici de la pandèmia de la infecció pel VIH-Sida.

Per citar alguns aspectes molt rellevants d'incertesa en les primeres fases: Des de quan contagien els

malalts? Contagien també els asimptomàtics? Són molts els casos lleus o asimptomàtics? Com tractar els malalts? Quan deixen de ser transmissors? Les mascaretes són útils per evitar la transmissió comunitària? Quines mascaretes? En quines situacions?

I la incertesa pot generar ansietat i por.

De ben segur que contribueix a generar ansietat, i por, la sensació social generalitzada que les malalties infeccioses “descontrolades” eren coses del passat (encara que, per citar uns exemples, la malària causa al voltant de 400.000 morts cada any al món, i la tuberculosi, que té un tractament efectiu i barat, va provocar uns 1,2 milions de morts el 2018). També, la idea generalitzada que el coneixement científic i la tecnologia han de donar resposta (i ràpida) a aquestes situacions. I la falta de “naturalitat cultural” davant la malaltia i la mort. Parlo, evidentment, del “món occidental”.

Bé, disquisicions teòriques al marge, parlem de la meua experiència en relació amb els dubtes i angoixes transmesos en les consultes que m'han arribat de part dels col·legiats i les col·legiades en aquestes complicades setmanes inicials de la pandèmia.

Aquestes consultes sobre dubtes relacionats amb aspectes epidemiològics han estat més freqüents durant la segona quinzena de març, amb un clar descens durant el mes d'abril.

Com era d'esperar, la majoria de dubtes es van generar en les primeres setmanes. Van ser els dies de major incertesa, de major afectació quant a número de malalts, de desconeixement de com

podia evolucionar la pandèmia a Catalunya i, jo crec, de manca de missatges prou clars per part de les autoritats científiques i polítiques.

Els temes que han generat les consultes que he rebut han estat els següents:

- Manca de disponibilitat en els centres de treball d'Equips de Protecció Individual, especialment de mascaretes.
- Manca de protocols específics en el centre de treball.
- Criteris d'utilització dels diferents tipus de mascaretes.
- Possibles problemes per l'aïllament en el centre de treball de persones malaltes.
- Manca de realització de proves diagnòstiques, tant a persones usuàries dels centres com a treballadores.
- Por al contagi, dels propis professionals, de la família dels professionals i de les persones usuàries del centre de treball.

El primer que m'ha sorprès, sincerament, és que esperava una major quantitat de consultes. Una deducció ràpida, intuïtiva, que he fet: potser els educadors i les educadores socials esteu molt habituats a gestionar situacions complexes, amb poques certeses i a esforçar-vos en trobar solucions?

Un segon aspecte a destacar és que els dubtes han estat força raonables. La qual cosa s'ha de posar en valor. I més tenint en compte que es tractava d'una situació desconeguda. I que l'entorn mediaticopolític no ajudava precisament a la serenitat.

I, finalment, els missatges que m'arribaven tenien menys angoixa de la que m'esperava. Tenint en compte que, suposo, bona part de les educadores i els educadors estaven treballant en centres en contacte directe amb usuaris. Fins i tot, en centres tancats. O, potser, els missatges i dubtes no mostraven l'angoixa que realment s'estava vivint.

Passats ja 3 mesos de la declaració de la pandèmia, ara som en una fase d'una disminució molt important del número de casos i de morts, alhora que han augmentat els coneixements tècnics sobre les característiques del virus, la manera en què es transmet i les mesures preventives.

Ara bé, poc s'ha avançat en el coneixement sobre el tractament de la malaltia. Encara no hi ha un tractament realment efectiu.

La vacuna, si s'arriba a aconseguir, encara no està a prop.

Tot això manté molts dubtes respecte al futur, com és lògic en tractar-se d'un virus i d'una malaltia que fa pocs mesos ni es coneixia.

Seguim amb molta incertesa. Perquè, encara que hi ha una gran quantitat de missatges tècnics, o pretesament tècnics, la veritat és que són poc més que opinions.

Cap a on anirà el SARS-CoV-2? Circularà molt poc a l'estiu? Es comportarà de manera estacional com altres coronavirus, que causen quadres respiratoris a l'hivern fonamentalment, i com el MERS-CoV? Se'n presentaran noves onades?

I, malgrat les informacions que circulen insistentment, tampoc tenim la certesa que hi haurà vacuna. És probable. Hi ha un esforç impressionant de recerca, i el virus, pel que se'n sap en aquests moments, és d'estructura no complexa i el seu nivell de mutació és petit, la qual cosa fa més fàcil obtenir vacunes. Crec, però, que està bé tenir present que no està garantit un resultat positiu. Per a la majoria de malalties infeccioses, ben conegudes des de fa molt de temps, no es disposa de vacuna.

I, si s'arriba a disposar de vacuna, o vacunes, arribaran a tothom, a tot arreu?

Avança el coneixement. Molt a poc a poc pel que ens agradaria, especialment en aquesta societat de la immediatesa. Però avança molt més ràpid que cap altra vegada a la història.

El gran avantatge que tenim ara, una vegada que tot sembla indicar que està acabant a casa nostra aquesta fase de la pandèmia, és que hem après moltes coses. A diagnosticar ràpidament, a seguir els contactes, a fer servir mesures preventives, a gestionar la demanda de material de protecció, a adaptar-se ràpidament a les demandes d'atenció sanitària.

Tenim molta incertesa. Però, si se'n presenten noves onades, hem après molt com a ciutadania i com a sistema sanitari. Espero. ●

Potser els educadors i les educadores socials esteu molt habituats a gestionar situacions complexes, amb poques certeses i a esforçar-vos en trobar solucions?

NOVA NORMALITAT I CONCILIACIÓ: MESURES INSUFICIENTS PER A UN PROBLEMA ESTRUCTURAL

IACTA, Cooperativa d'assessorament jurídic i de transformació social.

Davant el tancament de les escoles o els centres de dia, la compatibilització de la cura dels altres, bàsicament criatures i persones dependents, s'ha convertit en el malson de moltes famílies; especialment de moltes dones, atès que sobre elles recauen en major mesura les responsabilitats relacionades amb el treball reproductiu. Ja sabem que vivim en una societat que situa el treball remunerat al centre de les nostres vides, però aquesta crisi ha evidenciat encara més la contradicció entre producció i reproducció. Les persones treballadores amb responsabilitats de cura que no han estat incloses en un ERTE i les que no han tingut la possibilitat de teletreballar -com molts educadors i educadores socials-, s'han vist abocades a fer malabarismes impossibles.

El “Plan MECUIDA” del Govern central, regulat a l'article 6 del *Reial Decret-Llei 8/2020, de 17 de març de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social del Covid-19* i les seves posteriors modificacions, ha pretès donar una mica d'aire a les famílies que s'han trobat en aquesta situació, a través d'una adaptació i/o reducció de jornada específica; una mesura que s'allargarà 3 mesos després de la finalització de l'estat d'alarma. És a dir, actualment, el “Plan MECUIDA” estarà vigent fins al 21 de setembre del 2020. Per aquesta raó, ens sembla important fer-hi un petit repàs.

Qui pot optar a aquestes mesures?

Les persones que acreditin deures de cura respecte al cònjuge o parella de fet i familiars per consanguinitat fins al segon grau, sempre que les seves responsabilitats estiguin relacionades amb les actuacions necessàries per evitar la transmissió comunitària de la COVID-19. El cas del tancament de les escoles és el més evident, però també s'inclouen les persones que han de tenir cura de familiars dependents perquè la persona que assumia aquesta responsabilitat ho ha deixat de fer per causes justificades relacionades amb la COVID-19, per exemple: cuidadores.

Adaptació de la jornada

Una de les possibilitats és l'adaptació de la jornada, la qual pot abastar la forma de desenvolupar la feina (presencial o mitjançant teletreball), els torns de feina, la distribució de l'horari, la jornada partida o continuada, canvis de funcions, de centre de treball i, en general, de qualsevol altre aspecte de les condicions laborals que es pugui canviar o adaptar de forma raonable i proporcionada tenint en compte el caràcter temporal i excepcional de les mesures.

Reducció de jornada

La reducció de jornada del “Plan MECUIDA”, la qual es pot combinar amb una adaptació de jornada

-per exemple, reducció del 50% de la jornada i adaptació de l'altre 50%-, implica, com la reducció de jornada contemplada a l'article 37.6 de l'Estatut dels Treballadors, una reducció proporcional del sou. Les diferències amb la clàssica reducció de jornada són bàsicament tres: la del "*Plan MECUIDA*" pot arribar fins al 100%, només s'exigeix un preavis de 24 hores, i no requereix que la persona que rep l'atenció i cura no exerceixi cap activitat retribuïda.

Com exercir aquests drets?

Estem davant d'un dret individual de cada persona treballadora-cuidadora que, a més a més, s'ha d'interpretar des del prisma dels drets fonamentals. Això significa que l'empresa/entitat/institució per a la qual treballem els ha de respectar sempre que es donin les condicions establertes per accedir-hi. En cas contrari, dins del termini de 20 dies hàbils, la persona treballadora podrà presentar una demanda al jutjat social a través d'un procediment urgent i preferent regulat a l'article 139 de la Llei 36/2011, de 10 d'octubre, reguladora de la jurisdicció social.

Certament, la llei puntualitza que l'exercici d'aquests drets ha d'estar justificat, i que les

propostes, tant d'adaptació com de reducció, han de ser raonables, proporcionades i tenir en compte les necessitats d'ambdues parts, empresa i persona treballadora, les quals hauran de fer tot el possible per arribar a un acord. Ara bé, a banda d'aquestes previsions entenem que qualsevol negativa de l'empresa/entitat/institució, sigui total o parcial, haurà d'estar molt i molt justificada perquè un tribunal faci prevaldre raons empresarials per sobre del dret a la conciliació de la vida laboral i familiar, un dret constitucionalment protegit.

Per concloure, direm que per molt que, en abstracte, ens trobem davant de drets constitucionalment protegits, a la pràctica les mesures proposades són totalment insuficients i, pel que fa a la reducció de jornada del 100%, poc realistes. A ningú se li escapa que són poques les persones i famílies que es poden permetre sostenir reduccions de sou durant mesos. Pensem, per exemple, en les famílies monoparentals, la majoria de les quals viuen en situacions molt precàries, surfejant el llindar de la pobresa. Aquest allunyament entre propostes i realitats només fa que reforçar la idea segons la qual estem davant un problema estructural que no s'arregla amb pedaços creats per a circumstàncies excepcionals. ●

TASTETS DE LLENGUA

COVID-19 I VACIL·LACIONS LINGÜÍSTIQUES DIVERSES

CNL DE BARCELONA

Delegació de l'Eixample
C/ Calàbria, 66, 2n
08015 Barcelona

Durant aquests darrers mesos, i arran de l'avanç implacable de l'epidèmia per tot el món, molts de nosaltres ens hem anat repetint una pregunta bàsica, potser molt bàsica: com hem d'anomenar aquesta malaltia que ho ha trasbalsat tot?

L'OMS estableix que el nom oficial ha de ser **COVID-19** (de l'anglès *corona virus disease*, i 19, per l'any en què l'hem coneguda). La sigla té gènere femení (la COVID-19) i l'hem d'escriure en rodona i majúscules, tot i que, tal com va passar amb la paraula *sida*, és probable que l'acabem escriure en minúscula si la tendència a tractar-la com un nom comú es manté. Pel que fa a la pronúncia, el mot és agut, per tant, la síl·laba forta és l'última.

D'altra banda, el nom del virus que causa la malaltia és **coronavirus SARS-CoV-2**, per diferenciar-lo d'altres tipus de coronavirus. L'OMS, però, recomana que en contextos comunicatius de divulgació es facin servir formes més planeres com "el virus responsable de la COVID-19" o "el coronavirus de la COVID-19".

I com que el nostre magí no descansa i hem tingut molts de dies per donar-hi voltes, podria ser que dubtéssim a l'hora de diferenciar **aïllament** de **confinament** o ens preguntéssim si la quarantena ha de complir quaranta dies estrictes. El TERMCAT ens aclareix que "en l'àmbit de la salut [aïllament] fa referència específicament al conjunt de mesures que s'apliquen a una persona amb una malaltia contagiosa durant el període en què la malaltia és transmissible per a evitar encomanar-la a altres persones", mentre que **confinament** "es refereix al fet de tancar algú dins un espai limitat per motius diversos", entre els quals la salut pública. I, naturalment, la *quarantena* no ha de ser necessàriament de quaranta dies.

Si encara no teniu clar si ens hem de posar *màscares* o *mascaretes* per accedir al transport públic, si hi ha alguna diferència entre la UCI i la UVI o se us presenten altres dubtes relacionats amb la terminologia lligada a aquesta pandèmia, podeu consultar el recull de *Termes del coronavirus* publicat pel TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA que aplega més de vuitanta-cinc termes sobre aquesta qüestió.

Salut i bon estiu! ●

PUBLICACIONS D'INTERÈS

ACCIÓN VOLUNTARIA. CAMINOS DE LIBERTAD Y DE SOLIDARIDAD

Autors: Demetrio Casado i Fernando Fantova

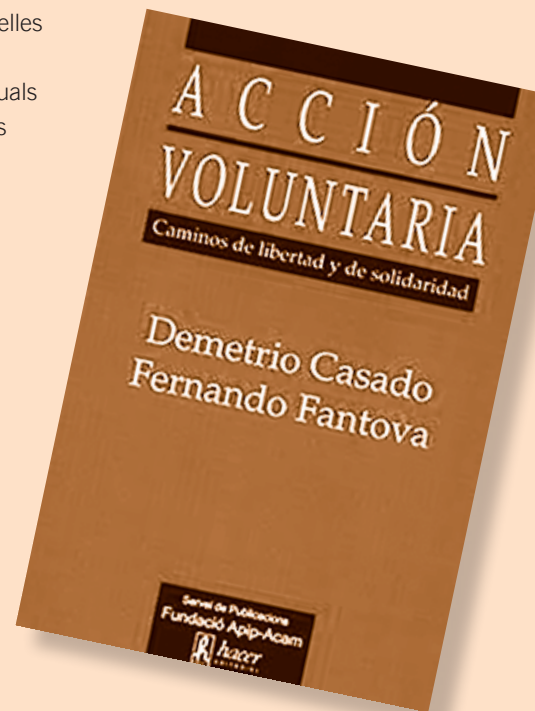
Edita: Fundació Apip-Acam (editorial Hacer)

Col·lecció: Textos de Política Social

L'acció voluntària més publicitada és la que realitzen les entitats privades no lucratives: associacions, fundacions, obres socials... En aquest llibre es mostra també la que porten a terme, de manera no institucional, persones físiques, famílies i xarxes comunitàries.

L'acció voluntària és una via de llibertat pel desplegament de vocacions personals, entre les que mereix destacar la de l'exercici de la solidaritat demandada per errors i desviacions de la comunitat, el mercat i els poders públics.

En aquest llibre es ressenyen, algunes d'elles mitjançant apèndix monogràfics, més de vuitanta bones pràctiques pretèrites i actuals d'acció voluntària. Per a la selecció de les mateixes, es van aplicar aquests criteris: llibertat d'iniciativa i desenvolupament, absència de lucre i aportacions de valor especial, solidaritat no particularista i conformitat amb les lleis. ●

JUGAR. UN DERECHO DE LA INFANCIA

Autors: Jaume Bantulà i Andrés Payà

Edita: Graó

Cal avançar en polítiques d'infància que contemplin el joc de nens, nenes i adolescents com un element imprescindible per al seu desenvolupament

personal i social. Amb la mirada posada en aquest compromís, el llibre presenta un sistema de 24 indicadors amb una mateixa estructura de procés i resultat (SIDERJU), dirigits a tres àmbits concrets: el familiar, el social i l'escolar, que permeten mesurar l'avaluació del seu compliment. ●

AL BLOG DEL CEESC**25 de febrer****DOSSIER TEMÀTIC: L'autocura dels professionals de l'Educació Social**

Cerca documental relativa a l'autocura de professions del sector que puguin ser referents.

24 abril**Afrontar la pèrdua: nenes, nens i adolescents (NNA) en confinament**

Un article que vol respondre la pregunta "com es pot afrontar, en aquests moments, una situació de pèrdua o de mort d'un familiar significatiu per part dels infants" i dona llum a com parlar de la mort a nens, nenes i adolescents i a com afrontar el dol en situació de confinament.

13 de maig**L'impacte i risc emocional d'educadors i educadores socials en temps de COVID-19, i cada dia**

Un article en què es posa sobre la taula com ens afecta en el cos, en les emocions i en l'estat d'ànim l'exercici de la tasca diària i com els possibles efectes s'agregen ara.

21 de maig**Nous reptes per als tècnics de Serveis Socials com a primer nivell d'Atenció Social Primària**

Des dels Serveis Socials Bàsics d'El Masnou ens expliquen com estan treballant els equips de Serveis Socials, el primer nivell de l'Atenció Social Primària, en el context actual.

4 de juny**Confinament i canvis**

El testimoni personal de la Myriam Solé de com ha viscut el confinament i com s'ha retrobat amb la seva vulnerabilitat.

16 de juliol**Un dia a l'escola**

Relat d'un dia a l'escola d'una educadora social que treballa en un institut escola de màxima complexitat a Barcelona.

Recupera les publicacions del blog a
ceesc.blogspot.com/

Vols escriure un article?

El CEESC posa a disposició dels educadors i les educadores socials les seves eines de comunicació per tal de poder deixar testimoni de com s'ha viscut o s'esta vivint aquesta crisi a nivell professional i també, perquè no, a nivell personal.

HA NASCUT L'ENCAPSULADES

Una setmana després del confinament estricte, el CEESC impulsava l'**EncapsuladES**. Un programa realitzat entre dimarts i dijous, a les 19.00 h i en directe, a la xarxa d'Instagram del CEESC, on es contactava amb diferents professionals de l'Educació Social d'arreu de Catalunya i de diversos àmbits i es mantenia una entrevista i conversa breu per copsar la situació a primera línia.

Després de 14 setmanes, del 26 de març fins al 18 de juny, s'han fet 22 programes en què s'han entrevistat 40 professionals, 38 educadores i educadors socials i 2 periodistes. 28 dones i 12 homes que treballen en col·lectius i àmbits tan diversos com infància, gent gran, salut mental, joventut, arts comunitàries, serveis socials, treball comunitari, sense sostre...

Ha estat un programa pioner en apropar-se a professionals que han treballat a primera línia durant l'emergència sanitària, el "Primera línia" de TV3 va començar el 7 d'abril mentre que dues setmanes abans, el CEESC, a través de l'EncapsuladES, ja es posava en contacte amb educadores i educadors socials, treballadors també essencials en aquesta crisi. I amb resultats sorprenents: una audiència fixa i en directe d'entre 15 i 45 persones, però amb més de 15.000 visualitzacions dels clips i les entrevistes fins a dia d'avui. I ara, el compte del CEESC a Instagram ja té 1.000 seguidors més.

L'espai tenia un format senzill amb un objectiu clar, el de visibilitzar la professió en aquesta crisi. Posar cara, noms, veu i reflexió de i des de l'Educació Social. Entre els 30 i 45 minuts de l'Encapsulades s'entrevistaven dos professionals de l'Educació Social que ens explicaven on treballaven, com treballaven malgrat les circumstàncies i, alhora, se'ns dibuixava un retrat de la situació en què es trobaven i es feien diverses reflexions sobre el que haurem d'aprendre i millorar després d'aquesta crisi.

D'altra banda, l'Encapsulades també ha servit per adonar-nos que és més fàcil del que ens semblava fer activitats obertes a tota la professió, per a tota la gent i a tot Catalunya. Gràcies a eines, xarxes o sistemes virtuals podem arribar a tot arreu. La virtualitat ens ajuda a descentralitzar activitats, obrir-les a tothom i a anar més enllà. Gràcies a l'EncapsuladES també ens han conegut qui no ens coneixia encara. Els clips i programes sencers els podeu consultar i revisar de nou en línia tant al compte d'Instagram del CEESC com a La Veïnal TV.

I com és que no ho fèiem abans? Aquesta és una pregunta ja feta moltes vegades entre la junta i l'equip tècnic del CEESC. No ho sabem, el que és clar és que ha hagut de venir una pandèmia per a posar-ho en marxa i descobrir un món de possibilitats. L'EncapsuladES -i les activitats virtuals- han vingut per quedar-s'hi. Estigueu atentes i atents al curs vinent!

Consulteu els programes a l'apartat de **Projectes en curs** de la nostra web. ●

ESTRATÈGIA COMPARTIDA INTERPROFESSIONAL PER TREBALLAR PER LA INFÀNCIA EN TEMPS DE CONFINAMENT

Durant aquests mesos de confinament, el CEESC s'ha aliat amb altres col·legis professionals de l'àmbit social i amb altres agents de l'àmbit de la infància per treballar plegats, amb mirada multidisciplinària i transdisciplinària, per recollir recursos que ajudessin els infants en aquestes circumstàncies extraordinàries.

En un primer moment, es va treballar en la guia **"FAQS: respostes a preguntes freqüents que es poden fer els nens i nenes durant l'estat d'alarma per COVID-19"** per conèixer quines preguntes es feien els infants en temps de confinament. És un recurs que posa la mirada en les necessitats dels nens i les nenes durant aquests mesos tan difícils, així com en els dubtes, preguntes, neguits i curiositats que hagin pogut tenir sobre la situació durant l'estat d'alarma.

La guia, publicada a mitjan maig i estructurada en vuit blocs temàtics: salut; família i amics; famílies separades; desconfinament i sortida al carrer; escola; pèrdua infantil; preocupacions i petits neguits, i curiositats, es pot consultar a les webs del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya i a la de l'Ajuntament de Barcelona.

A principis de juny, es va publicar el dossier **"Recomanacions i recursos per afrontar la crisi del COVID-19: nenes, nens i adolescents en confinament"** que ofereix, de forma general, recursos i recomanacions, eines, bibliografia i webgrafia que siguin d'interès per a les famílies per abordar les necessitats de nenes, nens i adolescents. Aquestes necessitats estan classificades en diferents àrees o àmbits: rutines diàries, activitats físiques i joc, vincles afectius, educació, gestió emocional i altres (espai obert).

El recurs es pot consultar al portal web de DIXIT Centre de Documentació de Serveis Socials del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Les entitats que han treballat conjuntament en aquests dos documents han estat:

- Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC)
- Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya (TSCAT)
- Col·legi d'Educaadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC)
- Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC)
- Equip d'Assessorament Tècnic Civil en l'Àmbit de Família (EATAF) del Departament de Justícia
- Departament de Salut de l'Ajuntament de Barcelona. ●

ES COMENÇA A GESTAR EL THINK TANK JOVE DEL CEESC

Una fàbrica d'idees o laboratori d'idees, conegut en anglès com a *think tank*, és un col·lectiu o un organisme que ofereix consells i idees sobre diferents assumptes. En el nostre cas, d'assumpes i qüestions relacionades amb el Col·legi.

El Think Tank Jove del CEESC neix amb la idea de generar una proposta oberta a la participació de les persones membres del Col·legi més joves, amb un objectiu doble: d'una banda, actualitzar continguts, serveis, activitats o accions del CEESC i, de l'altra, i sobretot, rejuvenir la participació i la implicació en el si de l'organització.

El passat mes de maig, a través d'una crida oberta a educadores i educadors socials de menys de 35 anys, **sis educadores col·legiades van participar en una reunió virtual juntament amb un membre de l'equip CEESC** en què van tenir un debat llarg amb propostes sobre diversos aspectes del Col·legi com, per exemple, la relació amb el CEESC dels nous col·legiats i col·legiades, sobre la lluita per la dignificació de la professió i sobre la possibilitat de reformular els horaris i de les activitats, que haurien d'arribar a tot el territori.

Així mateix, les sis educadores va fer autocrítica cap al mateix col·lectiu perquè se'l considera poc participatiu. També es va apuntar que cal pensar en accions per empoderar educadores i educadors socials a escriure.

El Think Tank és un espai obert a la participació. Si teniu interès a participar-hi, escriviu a participacio@ceesc.cat. ●

EDUCACIÓ SOCIAL I MUSEUS: CANVIS DE MIRADA

El 18 de maig es va celebrar el **Dia Internacional dels Museus**. I per a aquest 2020 atípic, les activitats previstes per celebrar-lo es van traslladar a l'espai virtual.

Impulsat per la **Direcció General de Patrimoni Cultural**, es va dur a terme el programa "Obrim finestres, museus per la igualtat", que va reunir tot un seguit de propostes. El CEESC va participar en el cicle de Converses per a professionals: **Els museus en temps de la COVID-19**, cinc converses amb el mateix format: una persona del sector museístic amb experiència sobre l'àmbit a tractar demana a un especialista de l'altre sector reflexions per entendre com els està afectant la crisi, parlant de turisme, món digital, educació, salut i inclusió.

Concretament vam participar a la xerrada "**Museus i Inclusió**", que es va dur a terme entre la **Carme Bergés**, directora del Museu de Cervera, i el **Xavi Campos**, educador social i director de l'equip de gerència del CEESC, que ens deixa la següent reflexió:

La crisi sanitària que ens ha afectat de ple pot ser un accelerador de la necessària transformació dels museus del país. Aquests equipaments públics estaven vivint un procés de repensar-se, i en l'educació social estan trobant l'aliança que els facilitarà posar les persones (totes) al centre i generar processos per donar protagonisme a les comunitats en què estan

immersos. Les possibilitats de cooperació i de generació d'espais híbrids interprofessionals es presenten infinites. Serà amb la incorporació de les educadores i els educadors socials que els nostres museus passaran de ser inclusivament a ser (plenament) oberts? Cooperarem per oferir escenaris de benestar. Ja hi ha experiències en aquesta línia, però queda molt camí per recórrer.

El CEESC també vam participar dimarts 9 de juny, al Cicle "**Els Museus Post COVID-19**", a través del taller "**Museus i transformació social: quins són els nous reptes?**"

Aquesta proposta, sorgida de la **Fundació Carulla**, ha volgut imaginar solucions creatives a les noves realitats, per reinventar-nos comptant amb el coneixement col·lectiu de tothom, de manera participativa. Així van crear "**Mutare SOS**", des d'on han convidat a repensar, cocrear i transformar la nova societat cultural.

En el taller, **Xavi Campos** va conversar amb la **Roser Sanjuan**, responsable de programes públics del centre d'art **La Panera** (Lleida), i la **Gemma Carbó**, directora del **Museu de la Vida Rural**. En aquesta ocasió, en Xavi Campos va defensar que el museu també pot ser un espai des d'on tenir cura de les persones i un espai des d'on impulsar el vincle individual i col·lectiu i va remarcar que el camí cap a la transformació social des de la cultura passa per ampliar les possibilitats de participació. ●

AGENDA D'ACTIVITATS

 21 de setembre

 16.30h

 Virtual

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA DEL CEESC

Aquesta Assemblea és la que s'hauria d'haver celebrat el passat 27 de març i que va ser cancel·lada a causa de l'estat d'alarma decretat pel coronavirus.

 29 de setembre

 17.00h

 Virtual
Acte #DiaES

L'EDUCACIÓ SOCIAL ALS POBLES

Tret de sortida del projecte que vol ampliar el coneixement del treball que es fa des de l'Educació Social als pobles i les comarques per enriquir la professió i la disciplina. Ens connectarem amb projectes i ES d'arreu dels racons de Catalunya.

 30 de setembre

 17.00h

 Virtual
Acte #DiaES

CELEBREM I CONSTRUÏM PROFESSIÓ 2020

Sisè any consecutiu que el CEESC i les universitats catalanes posen el focus al nou talent de la disciplina: coneixerem i donarem veu a l'alumnat amb millor expedient acadèmic així com els Treballs de Fi de Grau d'Educació Social amb la nota més alta de Catalunya del passat curs. En format virtual i especial.

 2 d'octubre

 14.00h

 Dinar i debat a la Nau Bostik
Acte #DiaES

DIA INTERNACIONAL DE L'EDUCACIÓ SOCIAL: COLZES!

Hem passat una temporada difícil, complicada i estranya. Enguany, el Dia Internacional de l'Educació Social el volem celebrar en família, en un ambient agradable, tranquil i amb un dinar i un debat distès sobre les experiències viscudes en aquesta crisi, el present i el futur de la professió. Fem uns Colzes?

 11 de novembre

 10.00h

 Virtual

QUÈ VOL DIR ACTIVAR-SE, EMPRENDRE O INVENTAR-SE EN EDUCACIÓ SOCIAL?

Espai obert a educadores i educadors socials activistes, per escoltar experiències, resoldre dubtes, cercar sinergies, pensar en oportunitats, inspirar-se i tirar endavant un projecte educatiu.

 19 de novembre

 18.00h

 L'Hospitalet de Llobregat

PRESENTACIÓ DEL TREBALL GUANYADOR DE LA 6A EDICIÓ DEL PREMI QUIM GRAU

Presentació del treball guanyador de la 6a edició del Premi Quim Grau "Pensant els espais i els llocs en les institucions residencials per a la infància i l'adolescència tutelada", de Gemma Sambola Mañé.

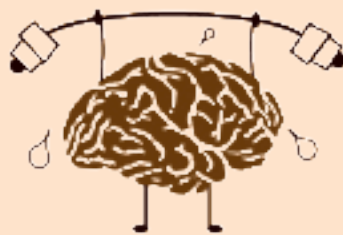
 16 i 17 de setembre de 2021

 Girona

IV CONGRÉS DE SERVEIS SOCIALS BÀSICS I ESPECIALITZATS

El IV CSSBE que havia de tenir lloc l'octubre de 2020, s'ha traslladat al setembre de 2021. El Congrés abordarà les 'Dependències al llarg del cicle vital' des de la perspectiva de la prevenció i l'enfortiment, tant personal com professional.

CATÀLEG DE FORMACIÓ TARDOR 2020

Tenim moltes ganes de tornar a fer formació presencial per a tots vosaltres, per això us hem preparat aquest Catàleg amb molta il·lusió.

Garantirem totes les mesures de prevenció i seguretat indicades per tal de poder tirar els cursos i les càpsules endavant.

CURSOS PRESENCIALS

Conducció de grups de famílies per a la parentalitat responsiva (20h)

17 de setembre, 1, 15 i 29 d'octubre i
12 de novembre, de 10 a 14 h
Seu social CEESC a Barcelona
C: 60 € / NC: 85 € / A: 75 €

Curs per difondre la criança responsiva, aquella que dona resposta contingent i adequada a les necessitats dels infants, sense haver d'adjectivar la parentalitat en positiu o en negatiu, sinó centrant l'interès en la capacitat dels adults en percebre l'estat de les necessitats de les criatures, interpretant-les correctament i responnent-hi de manera ajustada.

A càrrec de: Xavier Gimeno, professor titular al Departament de Pedagogia Aplicada de la UAB. Silvia Blanch, professora del Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació de la Facultat de Ciències de l'Educació de la UAB. Arnau Careta, diplomad en Educació Social i llicenciat en Psicopedagogia

La prevenció dels Trastorns de la Conducta Alimentària (12h)

29 de setembre, 6 i 13 d'octubre,
de 10 a 14 h
Seu social CEESC a Barcelona
C: 40 € / NC: 50 € / A: 45 €

Oferirem recursos per a conèixer, detectar i gestionar un trastorn alimentari dins dels espais d'acompanyament i intervenció dels professionals de l'acció social.

A càrrec de: Raquel Linares, directora de la Fundació FITA i Meritxell Lozano, educadora social i psicopedagoga.

Lideratge transformador amb perspectiva de gènere (12h)

28 i 30 de setembre, de 9.30 a 15.30 h
Seu del CEESC a Barcelona.
C: 45 € / NC: 60 € / A: 55 €

Aquest curs vol dotar les persones participants de les eines per a la millora i el creixement de les seves competències de relació, autolideratge i lideratge transformacional, des d'una perspectiva de gènere i a través d'uns tallers conceptualitzats per a ser útils en el procés d'apoderament de les persones en la vida personal i professional.

A càrrec de: Maden Castillo de la Rosa, consultora i formadora. Especialitzada en Comunicació, Lideratge transformacional i Igualtat i diversitat en l'àmbit de l'empresa i l'emprenedoria. Fundadora i directora d'Exedra Formación y Consultoría.

Intervenció social i literatura (12h)

2, 9 i 16 octubre, de 10 a 14 h
Seu Social CEESC Barcelona
C: 45 € / NC: 60 € / A: 55 €

Aquesta és una formació introductòria que ens acostarà a la literatura com a eina d'intervenció social. A través dels àlbums il·lustrats i la narrativa podem establir vincles educatius, abordar situacions de risc i incidir des del simbolisme de les narracions en tota la dimensió emocional d'infants i joves.

A càrrec de: Susanna Giménez, diplomada en Educació Social i llicenciada en Antropologia Social i Cultural i Magalí Homs, dissenyadora d'interiors formada a l'escola Elisava, i a l'IDEP com a realitzadora de televisió, vídeo i cinema. Màster d'Arquitectura Efímera per la UAB.

Necessitats jurídiques de nens i nenes que han migrat sols (8h)

6 i 8 d'octubre, de 15.30 a 19.30 h
Espai pendent de determinar. Tarragona.
C: 35 € / NC: 50 € / A: 45 €

CÀPSULES

L'educador/a social i els drets de les persones preses. Hi tenim alguna cosa a dir?

Dijous, 22 d'octubre, a les 18.00 h.
Lloc pendent de confirmar.

Aquesta Càpsula abordarà dues temàtiques principals vinculades al món de la presó: els drets de les persones preses i el rol de l'educador/a social en relació amb aquests drets.

A càrrec de: Pau Berbel Ortega i Arnau Esteban, membres de l'Associació Irídia.

William Kentridge. El que no està dibuixat: visita especial i guiada a l'exposició

Dijous, 29 d'octubre,
a les 18.00h, al CCCB.

Visita especial i guiada l'exposició de **William Kentridge** per obrir un espai de reflexió que ens llanci preguntes incòmodes sobre els reptes del postcolonialisme i la dialèctica entre les zones de poder i els marges d'exclusió de la societat europea contemporània.

A càrrec dels Serveis educatius del CCCB.

Dret, gestió de l'habitatge i el model d'atenció i acompanyament cap a les persones sense llar

Dimarts, 24 de novembre, a les 17.00h.
Seu del CEESC a Barcelona

Parlarem i debatrem sobre el dret de l'habitatge de les persones sense llar i el seu model de gestió i de l'atenció i acompanyament que en fan des de la Fundació Mambré i la seva xarxa.

A càrrec de: Maira Costa, responsable de projectes de la Fundació Mambré i **Roger Fe Espín**, educador social i Cap de l'Àrea Social del Centre d'Acollida Assís. ●

Plantegem una formació en l'àmbit jurídic molt pràctica per a professionals que treballen amb infants i adolescents que han migrat sols.

A càrrec de: **Albert Parés**. *Advocat social de l'Associació Noves Vies. Premi Drets Humans de l'Institut Drets Humans de Catalunya de l'any 2015. Des de l'any 2009 representa davant dels jutjats menors estrangers per reclamar-ne els drets.*

Sexe, drogues i prevenció (12h)

19, 21 i 23 d'octubre, de 10 a 14 h
Seu Social CEESC a Barcelona
C: 45 € / NC: 60 € / A: 55 €

Aquesta formació teoricopràctica pretén capacitar els professionals que treballen amb adolescents sobre la necessitat de conèixer els riscos associats al consum de drogues, principalment l'alcohol i el cànnabis, així como l'ús de les mateixes a l'hora de mantenir relacions sexuals.

A càrrec de: **Lupe García Rodríguez**, *educadora social i sexòloga. Especialista en educació sexual i promoció de la salut. Des de 2008 treballa com a autònoma impartint formació a famílies, professorat i professionals de l'àmbit social sobre aquests temes. Fundadora de la web sexeducacion.com.*

Estratègies educatives per a la intervenció comunitària amb joves. Des de la identitat a la participació (20h)

20 octubre, i 3, 10 i 17
de novembre, de 10 a 14 h
Seu del CEESC a Barcelona
C: 75 € / NC: 100 € / A: 90 €

Els serveis d'atenció a infants i adolescents atenen els diferents col·lectius en funció de les seves necessitats i demandes amb l'objectiu de normalitzar i crear un entorn de creixement estable

i que permeti l'expressió de les seves vivències i el desenvolupament de les seves capacitats per poder tenir i obtenir una vida plena. La proposta de formació té com a objectiu analitzar i donar eines de detecció i intervenció de les noves situacions de relació i socialització.

A càrrec de: **Cèlia Premat**, *educadora social, col·legiada 6915, treballadora social i antropòloga.*

Llenguatge emocional. Un recurs per a l'acompanyament des de la dimensió emocional (12h)

2, 9, 16 de novembre,
de 9.30 a 13.30 h
Seu del CEESC a Barcelona
C: 45 € / NC: 60 € / A: 55 €

Aquesta proposta formativa és un entrenament de l'acompanyament des de la dimensió sentida en l'ésser humà. Una formació íntegrament de recursos i pensada per al treball amb grups, però també amb eines específiques per als espais individuals que fomenta el desenvolupament de les següents fortaleces: consciència del sentir, elecció personal i responsabilitat individual.

A càrrec de: **SEER Salut**
i Educació Emocional.

TALLER: Tenir cura de qui cuida (3h)

29 de setembre, de 17 a 20 h
Lloc pendent de determinar. Tarragona.
C: 5 € / NC: 10 €

En aquest taller s'oferiran eines, estratègies i reflexions que ajudin a la millora de la tasca d'acompanyament dels professionals, a partir de l'autoconeixement i la cura del propi benestar.

A càrrec de: **Eva Martínez**, *membre d'Aræ.*

FULL INFORMATIU INFORME COVID-19 CURA INFÀNCIA ESCOLA ESTAT D'ALARMA ENCAPSULADES FORMACIÓ

COL·LEGI D'EDUCADORS I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

SEU SOCIAL

Aragó, 141-143, 4
08015 Barcelona
Tel. 934 521 008
ceesc@ceesc.cat

GIRONA

Ibèria, 4, baixos
17005 Girona
Tel. 972 249 276
girona@ceesc.cat

CAMP DE TARRAGONA

Pau Claris, 2
43005 Tarragona
Tel. 977 104 081
tarragona@ceesc.cat

TERRES DE L'EBRE

Ramón Berenguer IV, 11
43500 Tortosa
Tel. 977 770 177
terresdelebre@ceesc.cat

LLEIDA

Rambla Ferran, 32
25007 Lleida
Tel. 973 289 434
lleida@ceesc.cat

